

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDÄN

UR INNEHÅLLET:

LANDET SOM VILL UPPÅT
*Apropå estländska president-
besöket i Stockholm.*

HON SOM ALLTID VÄNTAR
av Alma Söderhjelm.

VARFÖR ALLTID SEMESTER
PÅ SOMMAREN ?

MÖDRAR
Novell av Rudolf Värnlund.

EN FILM
SOM KOMMER

GÖSTA EKMAN
i "ETT REVOLUTIONS-
BRÖLLOP"

Härliga Semesterdagar

Naturen står nu i sitt rikaste flor och varje skogsbacke vid en leende insjö, varje skyddad vik vid det solglittrande havet inbjuder till ett härligt, härdande friluftsliv. Men hur kort är ej vår nordiska sommar, huru lätt räknade äro ej de vackra dagarna? Det gäller att fånga dem, medan de äro här.

Om Ni har en egen bil kan Ni snabbt och bekvämt uppsöka någon av de vackra platser, Ni drömmar om — så snart tillfället är inne, och att hava en egen bil är numera överkomligt för var och en med någorlunda goda inkomster. Bestäm Eder för att se och provköra någon av de nya, vackra Ford-modellerna. Ni kan ej undgå att lägga märke till, huru välpro-

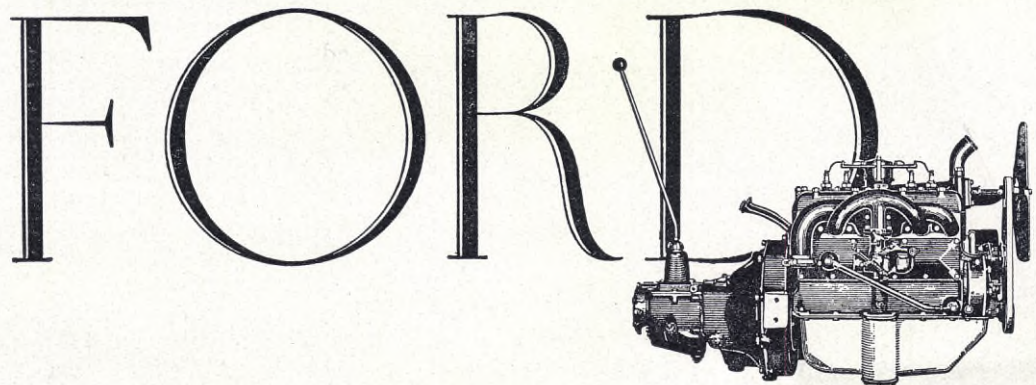
portionerade, huru rymliga och bekväma de äro. Ni får genast förtroende för dem, ty varje liten detalj är präglad av gedigen enkelhet — från den helt förnicklade kylaren och strålkastaren och den glänsande vackra lackeringen till de bekväma sätena och de idealiskt placerade manövreringsorganen.

Men först då Ni själv fattat ratten och susar iväg på en provtur, förstår Ni att uppskatta den nya Ford-vagnen till dess rätta värde. Allt vad Ni väntar av en modern automobil, finner Ni här — en kraftig, tystgående 40 hkr. motor — en anmärkningsvärd snabbhet,

90—100 km. i timmen eller mera — en acceleration av 8—40 km. på $8\frac{1}{2}$ sekunder hos Tudor Sedan och ännu snabbare hos de tvåsitsiga modellerna — en underbar baktagningsförmåga — god bränsleekonomi — *dubbelverkande*, hydrauliska stötdämpare, som i förening med de tunnbladiga, breda fjädrarna giva den nya Ford-vagnen dess lugna, jämna gång såväl i kurvor som på oländiga vägar samt effektiva, mjukt och ögonblickligt verkande 4-hjulsbromsar.

Med den nya Ford-vagnen tager Ni er fram praktiskt taget överallt, och dess solida konstruktion motstår de största påfrestningar. Den förtjänar förvisso benämningen en *kvalitetsvagn* för alla.

Pris: Tudor Sedan kr. 3.350:—, Fordor Sedan kr. 3.885:—, Roadster kr. 2.675:—, Kupé kr. 3.350:—, Sport Kupé kr. 3.575:—, Phæton kr. 2.725:—.
Alla priser f. o. b. Stockholm, Göteborg eller Malmö.

F O R D M O T O R C O M P A N Y A / B • S T O C K H O L M

K R Ö N I K A

OM FOLKMINNEN, TESTAMENTEN OCH TACKSAMHET

D:R SVEN HEDINS ANSLAGSKRAV för fortsättandet av de kinesiska forskningarna har gjort andra anslagskrav aktuella.

D:r Hedins expedition har, som bekant, som ett av sina mål att insamla minnen av gammal kinesisk kultur. Ett insamlande, som icke gärna bör uppskjutas, då varje år förintar stora värden, som aldrig kunna ersättas.

Man talar i sammanhanget om vår egen insamling av folkminnen och vår egen forskning med allmogens materiella och andliga kultur som föremål. För varje år decimeras dessa minnesskatter. Också har man i bevakande ordalag framhållit nödvändigheten att handla innan det blev för sent. Men ingenting har skett. Regeringen har icke gjort något yrkande till riksdagen, och den fosterländska folkminnesforskningen är alltjämt oförsvaret vanlottad. Andra vetenskapliga anslagskrav kan ju ofta vara trängande nog, men sällan stå de så för livet som här.

De stå verkligen för livet. Jag har suttit vid en gammal värmländsk bondgummas fötter — bokstavligen och i bildlik betydelse — och kväll efter kväll, mens elden brann i den öppna spisen, hört henne berätta om pukharar och annat otyg, om skogsråt och Den Fule själv, om vad som hörts och setts i farfars tid och vad man än kan få se om kvällarna uppe i skogen.

Varje ord borde ha stenograferats i all sin hedniska mystik och kärva uttrycksfullhet och drastiska humor. Nu är gumman borta, bolaget har köpt hemmanet, bolagstorpore utan rötter i bygden bruka gården. Sägner och sagor och luråtar ha tystnat för grammofonmusik. Bilar ha förkortat vägen till »kulturen» och biograferna.

Det nya släktet lägger icke salt i mjölken för att hindra köparen få makt över korna, och det skickar helt prosaiskt efter veterinären när kreaturen bli sjuka.

För varje dag som går, försvinner ohjälpligt något av vår folkmusik, av vår folklyrik, av våra fäders egenart. Kortare uttryckt: av vårt folks själ. Den sitter inte bara i stenyxor och flintverktyg, i målade kistor och gamla spetsmönster, djupare speglar den sig i brudlåtar och polskor, i sägner och sagor, i bruk och sedvänjor.

*

Man klagar på turisterna i Lundadomen, de där klottra ner överallt.

Är det inte Anatole France, som säger, att detta klottrande av det egna namnet i utsiktstorn, på sevärdheter, i ekotempel, ja, på vanliga banker och plank är ett utslag av människors odödlighetslängtan?

Det låter vackert, men nedklottrandet är icke vackert.

En gång tyckte jag det dock. Jag hade klättrat upp i ett gammal kyrktorn. Det var tyst och ensamt och jag blev försiktigt på bjälkar och branta trappsteg ända

upp till klockorna, som hängde där med sina tunga kläppar, stumma.

Uppe i det tysta tornrummet, där kajorna bygga bo, hade någon klottrat på väggen. Ritat med kniv ett hjärta och två namn. Och årtalet 1719.

Det var året efter Carl XII:s bråddöd. Ett svårt år. Men man klottrade tydligen sitt eget och sin älskades namn också på den tiden.

Jag kände mig egendomligt berörd. Stod länge och tittade ut genom torngluggen. På samma blånande kullar och vida slätter, som de båda klåfingriga älskande en gång tittat på. Det var som om tornrummet, de gamla klockorna, naturen, ja kanske jag själv, blivit mera levande genom de två namnen där uppe med deras hjärta och årtal.

*

En donator, som jag sympatiserar med, är framlidne danska etatsrådet Poul Andræ. Hela sin förmögenhet har han donerat till filantropiska ändamål. Men inte till så där i allmänhet: till den institutionen eller till den välgörande sammanslutningen. Nej, det är en personlig känsla, man vill gärna tro en verklig upplevelse, bakom varje donation.

Så har han gett pengar till polismän som blivit skadade under tjänstgöring, till anordnande av konserter i förstäderna — säkert har han plågats av arbetarkvarterens tristesse — vidare har han donerat till en institution, som skall värna barn mot misshandel och svält. Också hemlösa män har han kommit ihåg.

Slutligen, och det är det mest förtjusande, i detta förtjusande testamente, har han avsatt en särskild fond till »överraskningar». Den skall utdela gåvor till personer, som knappast någonsin känt etatsrådet ens till namnet, men som under utövandet av sitt arbete visat sig hjälpsamma och hyggliga. Snälla konduktörer, en vänlig tidningsgumma, ett hövligt biträde och liknande.

Och till slut, o, hyggliga trevliga snälla etatsråd, har etatsrådet förordnat om gåvor till författare och konstnärer och också journalister, som berett honom nöje genom sina verk och tidningsartiklar!

Jag undrar om någon annan än en dansk kunde hitta på så mycket hemtrevliga och finurliga donationer? Det är skillnad mot att ge sina pengar i klump till en okänd syssling eller till hednamissionen i största allmänhet! Här märker man hur etatsrådet gått och räknat ut, hur han mest skulle glädja med sina pengar; säkert har han känt sig som en jultomte da'n före julafton. Och säkert var hans död lätt: han visste ju, att den skulle sprida glädje och trevnad hos en massa människor, som han särskilt unnade glädje och trevnad!

På sitt sista sjukläger låg han nog och föreställde sig tidningsgummans häpnad och tacksamhet. Och den där konduktören, som en gång hjälpte så älskvärt den

gamle herrn, han skulle snart få se att den gamle herrn inte var otacksam.

Söta gamla etatsråd, ditt testamente visar ovanliga egenskaper hos dess författare! Eller är inte fantasi och entusiasm ovanligt hos etatsråd? Och är inte tacksamhet en lika sällsynt som bedårande egenskap hur och när och var och hos vem den än förekommer?

*

Rådman Kellgren i Arboga är den där herrn, som tog sig för med att försöka skaffa pengar åt de arbetslösa glasblåsarna. Det var på hans initiativ som bland annat den där lilla paviljongen i Kungsträdgården kom upp. Ett glasbruk i miniatyr.

Ni och jag och vi alla gick dit, inte precis därför att vi kommo av nyfikenhet att se hur glas blåses, utan för att vi tyckte att de arbetslösa glasblåsarna behövde ett handtag.

Höga vederbörande, som tillstodde det lilla glasbruket i Kungsträdgården, gjorde det väl knappast därför, att de ansågo paviljongen som ett plus till Kungsträdgårdens skönhet, utan för att hjälpa de arbetslösa glasbruksarbetarna.

Så långt allt gott och väl. Men så tar sig Kellgren det orådet för att alldeles på egen hand tacka regeringen å glasarbetarnes vägnar!

Det skulle han inte gjort! Knoga och arbeta och skriva ansökningar för de arbetslösa, det fick han; ha ansvaret för företagets framgång, det fick han; men tacka för visade tjänster mot de arbetslösa det fick han inte.

Då blev det protest. Ty det mest sårande, som kan tänkas om svenska arbetare, är, att de äro tacksamma.

Gud skall veta att arbetslöshet är ett samhällsont, som icke gör samhället heder, och att dess avhjälpande är en statsangelägenhet, som ingen regering får visa ifrån sig. Men ett »tack för hjälpen» är icke detsamma som ett erkännande att man är ovärdig hjälpen eller att icke hjälpen är självskriven. Nödvändig.

Hur är det, åker glasblåsarna nånsin spåravn? Göra de det, så hoppas jag, att de av konsekvens multiga, när konduktören räcker dem kvittot med ett hövligt »var så god». Kar'n är ju betald för att räkna fram kvitton, det är hans förbaskade skyldighet att göra det. Skulle bara fattas att man sade tack!

Tack, är efter svensk mening ett ord av kryperi. Ett slavord. Icke bara enligt arbetaruppfattning, utan enligt allmän folkmening.

Tjurig och led ska man vara, och väl vakta sig för att strö några rosor varken på egna eller andras vägar.

Vagabonde

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

LANDET SOM VILL UPPÅT

ESTLAND OCH DESS HEM I STOCKHOLM

Fru Adèle Akel i sitt hem.

ESTLAND HÖR TILL DE MYCKET gamla och mycket unga länderna. Med sin imponerande historia från äldsta tider, som rymmer många ödets skiftningar, mången tid i glans och lycka och mången tid i blod och nöd, är ändå Estland av i dag ett ungt och nytt land med det mesta ogjort framför sig.

Rörlighet, steg framåt och steg bakåt, uppåt och nedåt, omvälvningar och nydaningar, allt bidrager att kasta ett orons skimmer över det unga Estland. Men genom det skimret lyser som en klar och stillastående punkt den framåtvilja, stabiliseringslängtan och lugna målmedvetenhet, som går från dess ledare ned genom folket och väl inom framtidens gräns gör Estland till ett land att räkna med. Ett litet land med stora minnen kan ju inte taga så stor plats i europeisk stormaktsförhållande politik av i dag. Men Estlands inställning till nutid och framtid visar, att om också dess territoriella plats förblir av samma storleksgrad som nu, så kommer den politiska och kulturella att höjas för vart decennium, det ser bakom sig.

Dagens Estland är produkten av en rad nydaningsprocesser på så gott som alla de områden, en stat rymmer inom sig. Tack vare den låga siffran på inbyggarantalet — något över en miljon — äro dessa processer mer koncentrerade och lätta att överblicka än i andra länder. Och allt, industrins uppåtsträvande, de olika folkdelarnas sammanmältning, författningens stabilisering — allt tyder på ett kulturellt sjudande tillstånd, som för en vanligt allmänintresserad erbjuder nästan mer lockelse till observation än andra och större staters tilltrasslade problem.

Estland är just nu särskilt aktuellt hos oss genom en rad händelser, som råkat samman-

Vad vet Ni om Estland, vars president om någon vecka gästar Sveriges konung? I en intervju med den unga republikens kvinnliga representant här, estniska ministerns maka fru Adèle Akel, får man en intresseväckande glimt av landet på samma gång som man konstaterar ett nytt sympatiskt inslag i huvudstadens diplomatiska kår.

falla och låtit mycket tala om sig. Förra årets stora estniska utställning i Stockholm var prologen till det estniska intresset. Genom ärkebiskopens och ett 50-tal andra svenska kulturmäns resa till Dorpat ha vi nått fram till estlandsintressets kulmen, landets presidents nära förestående besök i Stockholm som konungens gäst. Och som den röda tråden genom det hela löper Sveriges och svenskarnas stora och obestridda popularitet i den bit av Östersjöns andra strand, som vi en gång kunnat kalla vår. Denna popularitet komma vi säkert att återgå, när vi väl kommit över det allmänna stadiet att singla slant om vilken stad vi skola placera i vilket land, Riga eller Reval i Est-

land eller Livland.

Och med Estland kommer dess härvarande minister, d:r Friedrich Akel, att bli populär. Eller med ministern Estland — ordningsföljden är oviss, men populariteten viss. Inte minsta andelen kommer att tillfalla ministerns charmanta maka, när hon på allvar börjar residera i den vackra legationsvåningen vid Grevgatan, där ministerfamiljen ännu står i inflyttningen, men ändå älskvärt ställer sig till vårt förfogande.

— Vår kvinnorörelse är ännu så ung —, förklarar fru Akel och leder impulsivt samtalet in på ett område, som står henne som en av Revals förgrundskvinnor mycket nära. Det är svaret på de flesta av våra frågor. "Det är så ungt..."

— Vi kunna skryta med att vara mycket socialt intresserade, säger fru Akel. Vi ha en mängd kvinnoföreningar för socialt arbete med ett stort antal barnasylor och barnhem att vaka över. Och så ha vi skyddskårer —

— Som de finska?

— Ja, till största delen utgingo vi från finskt mönster, när vi grundade dem efter frihetskriget. Deras ändamål är att förhindra, att kvinnorna stå hjälpvilliga men fullkomligt hjälplösa, om något händer. Vi övas att duga stå vid männens sida t. ex. i krig, vi ha gymnastik och skjutövningar och framför allt praktisk sjukvård. Detta är vårt märke — och fru Akel visar på ett kårmarke i silver, en örn med Estlands vapen i klorna, som tydligen mer sällan lämnar hennes förmiddagselegans.

— Och så är jag styrelsemedlem i Röda korset, som är mycket verksamt. Vi ha haft svåra nödtider hos oss —. Men vi arbeta hårt för att höja den sociala nivån.

— Är den särskilt låg i Estland?

— Nej, tvärtom törs jag kanske säga. Arbetarkvinnorna t. ex. stå kulturellt mycket högt. De ägna sig bl. a. i stor utsträckning åt hemslöjd. Vävkonsten är allt annat än döende hos oss och det stickas enorma massor i arbetarhemmen runt om i landet, sportkläder och vantar och mössor och allt annat stickbart. Och sedan säljs det, tonvis, till Amerika. Hemarbetet är lagt på en mycket praktisk bog, våra kvinnor nyttja vad de själva tillverka. Och de ungefär 8000 svenskar, som bo på våra öar ha heller icke svikit de gamla svenska hemslöjdstraditionerna.

Trots att fru Akel, assisterad av son och dotter, strör omkring sig tyska, franska och estniska, så finner hon ändå inga ord nog superlativa för vad hon hittills sett i Sverige.

— Vi ha bilat runt Siljan i sommar — det var helt enkelt underbart — blott i Italien har jag sett något lika vackert.

Med en viss bävan utsträcka vi betygsättandet till svenskorna, enkannerligen stockholmarna. Men vår bävan smälter snabbt — lång, smärt, blond och vacker är fru Akels betyg.

— De få svenskar jag hittills träffat ha alla varit mycket sympatiska. Flera av dem tala t. o. m. en jämförelse med vår president — ja, tänkte jag inte det, var vi estländare börja ett samtal, så stanna vi förr eller senare vid presidenten. Han är, kortast sagt, en verklig personlighet, och en man som vågar vara och vågar visa att han är idealist. Han lever ett mycket lyckligt familjeliv med sin maka och sina fem barn i ett utsökt hem, fyllt av gammal vacker konst. Han bidrog väsentligt till att göra Estland fritt och han — ja, börjar jag, så slutar jag aldrig.

B. A.

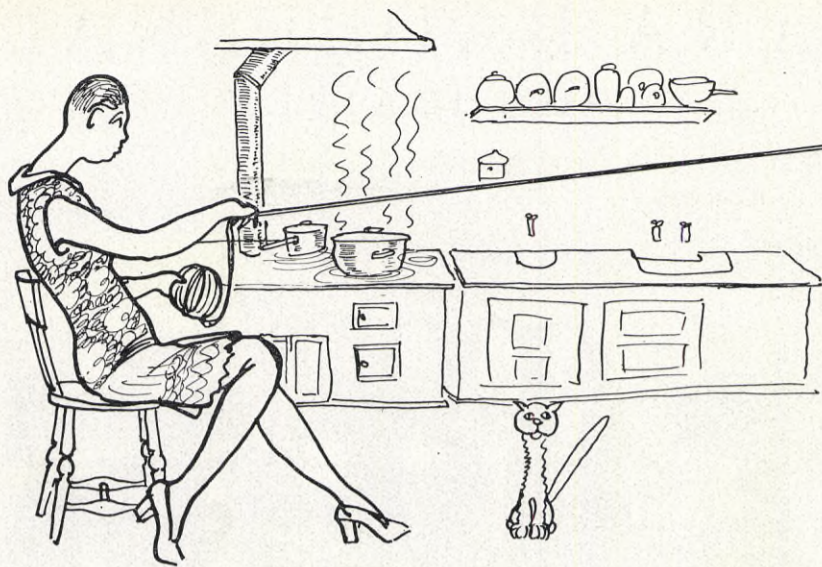
Sveriges ärkebiskop och d:r Akel.

Ekströms

Jästmjöl

Örebro Kem. Tekn. Fabrik

HON SOM ALLTID VÄNTAR...

EN KVINNLIG SVAGHET ATT ARBETA BORT.

— DET ÄR HÄRLIGT MED EN hustru, som själv arbetar, sade häromdagen en herre till mig. Det ger en sådan stor frihetskänsla. Inte för att jag vill företaga mig några eskapader, som min hustru ej kunde vara med om, men det är i alla händelser något slags trygghet i medvetandet, att hon har sitt eget arbete som upptar henne. Så slipper jag denna tunga och besvärande känsla, som jag alltid haft med andra fruntimmer, vilket förhållande jag än stått i till dem — min egen mamma inte ens undantagen — nämligen att dom alltid hela tiden sitter och passar mig, eller åtminstone vänta på mig!

Säkerligen är detta en reflexion, som äger ett stort mått av sanningsvärde. Kvinnorna äro överhuvud mycket upptagna av de män de älska och i regel går ju en stor del av deras liv åt att vänta på män. Inte bara med modersömheten upp i strupen på sig, inte ens med ungdomsromantikens vaga förhoppningar i sinnet eller med ett älskande och klappande hjärta i handen. Utan t. o. m. rent materiellt: deras liv är ett evigt plockande på prästkragen: kommer han? kommer han inte?

Det finns kvinnor, som äro dåraktiga nog att inte det ringaste dölja denna minst sagt onaturliga inställning, och vilka bara lugnt ordinera för sina män tidpunkter, timmar och mötesplatser, för att stadfästa en term för sin egen väntan. Det finns andra, som äro något klokare, och som kunna fatta beslutet att låtsas vara intresserade av även annat. Men dessa spela vanligen mycket illa sin roll och förr eller senare yppa de i alla fall — av iver eller av misstag — i vilken grad också de äro upptagna av att vänta. Och då är redan det hela förkyllt. — Vad säger du om mig nu Axel, när jag gått ensam på en konsert och två middagar i denna vecka — och till och med var ute, när du kom hem i går kväll, sade häromdagen en fru i min närvaro till sin man. Axel är nämligen läkare och, som det tyckes, synnerligen kär i sin fru. Men som läkare är det omöjligt för honom att komma hem eller att stämma möte på bestämda tider. Han har därför, god och snäll som han är, en gång för alla proklamerat, att hon borde göra sig oberoende av honom. Men hon kan inte vänja sig vid att

Av

Alma Höderlycke

klara sig själv. Hon väntar på honom med varje telefonbud hon skall lämna, med varje det minsta beslut hon skall fatta. Har han inte tid att tala med henne på frukosten, så väntar hon till middagen, och är han på middagen åter förströdd och upptagen väntar hon snällt till kvällen. Varje gång han kommer hem vet han att hon väntar med något. Och det plågar honom. Mitt i sitt arbete tänker han på det där väntandet och det gör honom förströdd. Och, som sagt, det behövs bara ett enda ord för att yppa för honom att hon väntar. Det kan gå tre eller fyra dagar, som hon inte plågar honom med en enda liten fråga —, men på den fjärde eller femte dagen kommer det, som sagt, alldeles osvikligt: — Nu kan du väl inte säga att jag stört dig med mina frågor!

Ja, det finns till och med kvinnor, som äro till den grad förståndiga, att de aldrig säga något. Men de vänta i alla fall, alla! Det känns i luften. Och detta tysta och tigande väntande spinner kring mannen en kompakt luft av osäkerhet och oro, som han inte kan skära sönder, åtminstone inte utan att samtidigt skära av något av hennes självkänsla, förtroende och hjärta. Och som ingen annan kan skära sönder heller. Denna luften är nämligen smittsam, den griper omkring sig och bemäktigar sig även dem han tilläventyrs är tillsammans med. Tag bara en samvaro med män — och isynnerhet gifta män! Det finns intet så olugnt som gifta män. Antingen äro de uppslupna och frigjorda som små kalvar som släppas ut för första gången i en hage eller äro de dystra och plågade och förstöra samvaron genom sin förströddhet. Och vad är det som gör dem så förströdda? Så lössläppta? Bara dessa damer, som vänta — oberoende av om de vänta ilska eller överseende, syende eller stickande, sovande eller vakna!!

Bottnar denna väntan i ett varmt hjärtas gränslösa kärlek, och möter den väntan-

de med denna känsla, så må det vara hänt. Kärleken har ju en underbar förmåga att göra sinnet elastiskt, att skapa långa perspektiv och förvärva nya områden och världar både åt förståndet och hjärtat. Den väntan som bottnar i ömhet är därför — huru besvärlig även den kan bli i det praktiska livet — icke enbart ägnad att verka stängande och bindande.

Men ärligt måste medges, att det vanligaste inte är att damen som väntar sitter med sitt ångestfulla hjärta i handen. Det är icke med kärlek hon väntar, utan med *pretention*. Hennes väntan inspireras av den dummaste och den mest vanliga av alla hennes känslor: hennes inbillade äganderätt till mannen. Han är och förblir — hur än tiderna förändras — hennes hund i band, som inte får springa bort, åtminstone inte längre än linan tillåter. Gör han ett försök, så hävar hon in honom ögonblickligen. Och är det inte just för att häva in honom, som hon spiller hela sitt liv för att passa honom, vänta på honom?

Men ingen människa kan äga en annan — på sin höjd kan man äga sig själv. Denna kvinnans äganderättspretention på mannen är en fullständigt felaktig inställning. Det är den som ger otrevnaden i alla vänskapsförhållanden och i så kallade fria förbindelser, det är den som fördärvar de flesta äktenskapen. Hur litet äganderättskänslan kan tillämpas människor emellan synes bäst av förhållandet mellan föräldrar och barn. Föräldrarnas hela strävan går ju ut på att hävda sin äganderätt över dessa. I det längsta hålla de fast sin tro på att de äga sina barn. Tills de en vacker dag se — och denna vackra dag inställer sig i allmänhet ögonblickligen som barnen fått fast mark under egna fötter — att de inte alls ägde dem. Det är just detta falska äganderättsbehov som skapat alla de otaliga och till tradition vordna konflikterna mellan de båda generationerna. Men om föräldrarnas äganderätt är en chimär — huru mycket mindre skall den då ej existera mellan tvenne människor, vilka ha olika härstamning och upphov och bara för en liten stund sedan voro alldeles vilt främmande för varandra?

Vad är allt detta eviga klankande från hustrurnas sida över männens uraktläthen-

(Forts. sid. 841.)

CAP Pompom
den finsmakande chokladen
för Alla

i röda och blå förpackningar à 25, 50 ö 100 öre.

JAG VILL INTE VARA BADERSKA...

OM GYTTJEBAD OCH TÅLAMOD I ITALIEN

Domenica och några av barnen i henn es by ställa upp sig att ta sig bra ut på foto.

Vad som finns kvar av romarnas vattenledning över floden Bormida i Acqui.

— PAZIENZA, SÄGER DOMENICA, och lägger med några vana grepp den blanka, heta gyttjan på linnelakanet, där man måste lägga sig. Nej, signora, den bränns inte alls, se, jag tar ju själv i den. — Ja, med de där härdade vana fingrarna. Och så kommer ett nytt »pazienza» (= tålmod), alla italienska kvinnors valspråk, som de sannerligen också alla ha god användning för. I en handvändning har Domenica, baderskan i gyttjebadet i Acqui, packat in sin patient i gyttja, lakan och filter till ett hjälplöst bylte, som hon hanterar efter sitt skön. Man resignerar, inväntar befrielsen från svepningen efter de reglementerade tjugu minuterna. Denna till synes oändliga tidsperiod förkortas endast i någon mån av Domenicas leende. Hon kommer, nej, hon svävar med sina harmoniska rörelser in i rummet, hon stryker en lätt över kinden, torkar den strömmande svetten ur den stackars orörliga fångens ansikte. Hon är söt, Domenica, en av dessa Piemontes döttrar från bergen med fransyskans grace och italienskans moderlighet. Hon skulle bli mycket förvånad, om man sade henne, hur förtjusande hon är, även i sin mullgrå baderskerock med alltför vitpudrat ansikte och det svarta håret blänkande och slätkammat men med en svag naturlig vågning vid öronen.

Domenica anser sig själv som mycket gammal, hon har ju vuxna barn, äldsta dottern 16 år, förlovad och allt. Hon kan på sin höjd vara 38, men hon gifte sig vid 19 och alla de andra kvinnorna i hennes by äro också gamla, då de ha stora barn. Domenica skulle så gärna vilja dansa, hon är spelande full av livlighet, hon har humor, hon skulle kunna vara lustig som en liten backfisch, men kära, inte går det an. Var lördag och söndagskväll är det bal i Lussito, hennes by uppe i bergen, två handklaver och två klarinetter, de spelar härligt! Och Domenica står där och ser på, tills det är slut. På måndagsmorgonen har hennes annars vackert och varmt bruna hy en skiftning i grönt. Hon har nästan inte sovit något. Och hennes arbetsdag börjar under högsäsongen som

nu mellan 3 och 4 på morgonen. Det låter otroligt. Men folk, som badar gyttjebad, har fått för sig, att de skola ha dem vid denna tid och sedan sova i sina sängar i några timmar. De flesta baderskorna ha som Domenica sina hem i den lilla byn Lussito, som ligger en halvtimmes gång från Acqui, men för den ovane är det en dryg halvtimme, då Lussito ligger åtskilliga hundratal meter högre upp. Antingen skall man vandra den dammiga landsvägen, som snor sig i zigzag om sig själv eller också som baderskorna gångstigarna som hänga som brunrå rep rakt efter branterna mellan vingårdarna. Det är den vägen baderskorna gå vid 3-tiden i nattens mörker, då det ännu är svalt; och på kvällen vid 7-tiden, då äntligen den sista gyttjepackningen är gjord för dagen, taga sig deras trötta fötter samma väg uppåt backarna helt mekaniskt av vana. Jag mötte Domenica en kväll klockan halv åtta, just då hon skulle gå in till sig. Hon var grå i ansiktet med slocknade ögon men sitt goda vackra leende hade hon kvar. — Jag skall dricka litet mjölk och gå till sängs sade hon, är för trött för att äta något.

Domenicas minste, en lovande yngling på fyra år med det klingande namnet Ercole (Herkules), får både choklad och nya kläder, men han får nästan aldrig se sin mamma om somrarna. Först på vintern, då badanstalten flyttas in till den lilla staden Acqui själv, från sommarbadet, där den nu är, upphör byn Lussito att leverera baderskor. Då ha Domenica, Epifania, Delfina, Merina, Teresa och vad de allt heta en lugnare tid, men var sommar draga de år ut och år in neråt dalen efter förtjänsten, som naturligtvis är ganska lockande.

Ibland har Domenica tid till ett par minuters konversation, men det är faktiskt mera sällan. Då vill hon veta, om vi är kristna i Sverige och varför vi inte tror på madonnan.

Själv hör hon till de rationella andarna och hennes bypräst har säkert bekymmer om hennes själ — fullständigt i onödan för övrigt. Domenica har när allt kom-

mer omkring funnit den enda bärande filosofien: bien faire et laisser dire, skulle hon kunna säga, om hon hade någon aning om annat än sitt eget språk. En gång, just när hon förhört sitt redlösa i gyttja, filter och lakan inpackade offer om hennes religiösa tro — avskjuter hon i dörren ett skott, som hon tror skall bli en fullträff: — Jag tror inte, att madonnan var jungfru, säger hon, och spejar efter uttrycket av denna oerhörda tankedjävhet.

Domenica förstår mycket väl, att alla dessa främlingar, som hon får hand om, inte ett ögonblick skulle vilja bo i hennes Lussito, den lilla skräpiga byn med ett dussin hus och en kyrka, som en gång helgats åt St. Anbrogio, Milanobispen, som var St. Augustinus gynnare, men nu heter Sancta Maria delle Neve, snöns madonna. Men hon ville heller inte byta. Det är vackert i Lussito med kullarnas långa rullande dyningar under ens fötter, och på vintern med snön och solen hinner man också ha det lugnt och gott, medan soppan kokar i den hängande grytan över den öppna elden och vinet från ens egen vingård tappas upp i källaren.

Förresten skulle inte Lussito vara lyckligt ändå, trots skräpighet och smuts? Alla de unga kvinnorna äro vackra, och alla förtjäna mycket pengar åt sina män i Acqui med sitt arbete med gyttjan. De komma in som ett slags hjälpredor och få gå tre år tillhanda, innan de bli färdiga för det maktpåliggande arbetet som »fanghina», gyttjebaderska.

Då jag tar avsked av Domenica hänger hon litet med huvudet och säger: »Det gör mig ont, att signoran skall resa.» Kanske är det bara en fras, men den klingar fullt äkta och verkar i hennes mun inte det ringaste uppstyltad eller ihålig. Domenicas grace och lugna i sig själv vilande ro hör hennes soliga land till. Vi nordbor njuta av det, som vi njuta vinet från Piemontes kullar. Kunde vi ge henne något, skulle det vara en smula mera frihet från det slaveri, som all hennes förnöjsamhet och »pazienza» inte kan lätta för henne.

ETH. K.

Oumbärlig för rik blomsterproduktion är

NUTRIGÉN — det för krukväxter nödvändiga närsaltet.

Finnes i alla frö-, färg- och kemikalieaffärer från kr. 0.75 per burk.

TEKNISKA FABRIKEN JOFUR, STOCKHOLM.

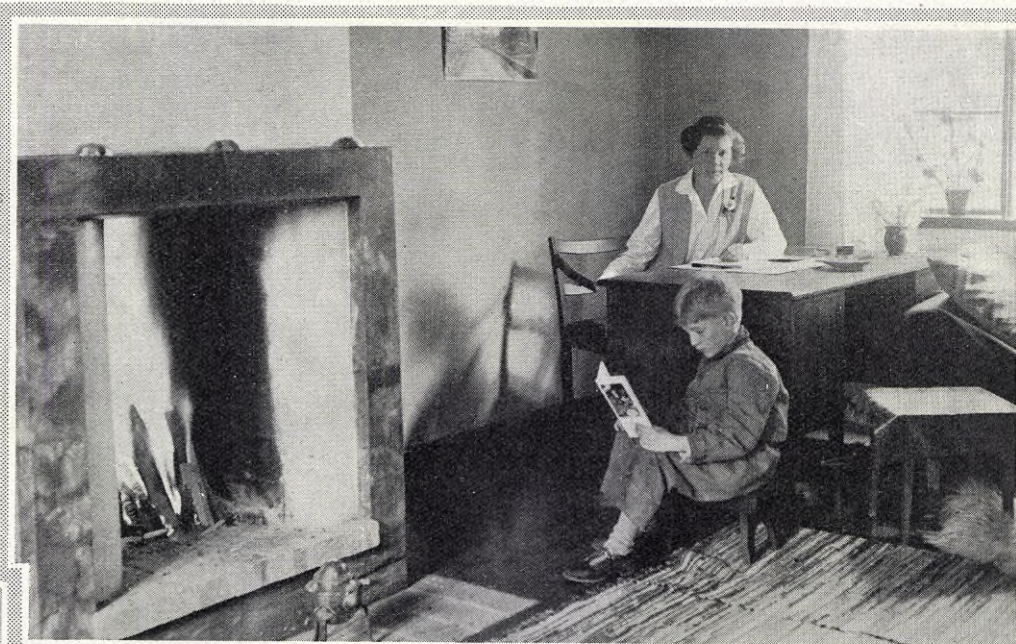

EN FÖRFATTARINNA I ÅSA-HANNAS TRAKT

HOS ELIN WÄGNER I HENNES SMÅLANDSHEM.

Det skall säkert intressera vår läsekrets att här i ord och bild få göra besök i Elin Wagners sommarhem i Småland och lära känna den trakt, där så många av hennes böcker kommit till. Och där hon även skrivit den novell, som inflyter i Iduns snart utkommande höstnummer.

DET ÄR GUDSTJÄNST I BERGS LILLA vita kyrka. Tyst står kyrkfolket kring en öppen grav. Männen karga och kraftiga. Kvinnorna vackra, med regelbundna, av strängt arbete stämplade drag och stora, mörka ögon, vilka under den svarta sidenschaletten tyckas blicka längre bort än till vardagens slit. Mer än en av dem skulle kunna vara Åsa-Hanna i egen person. Mitt bland dem prosten i Berg, den siste av alla de Ekedahlar, vilka i obruten kedja ända sedan 1500-talet lärt socknen

Elin Wagner med sin brorson Giovanni i vardagsrummet på Lilla Björka.

ägandes gård Lilla Björka i Bergs socken i Småland. Där har hon sin rot som ingen annan stans i världen. Det är som om hon vore sprungen ur den till det yttre karga Smålandsnaturen, som om den satt sin prägel på henne. Under ytan skimra själens rika skatter fram. Men man får ha tid och tålmod för att få se dem. Ty det visas ej för envar, lika litet som det med hastverk går att pina fram skördar ur Smålands jord. Elin Wagner må nu hur mycket som helst vara född i Skåne, hennes rätta hem är dock Småland. Här har hon ock tillbringat en stor del av sin tid.

— Under alla skolverier var jag här, berättar hon, och senare, då jag börjat arbeta, for

jag alltid hit, så snart jag fick ett par lediga dagar och kunnat spara ihop en slant till resan. Här var vila och arbetsro. Och när man ser naturen här, kan man väl inte tycka det är så underligt, att jag byggt mig en stuga just här och inte i Stockholms omgivning, som mina vänner ville. Här har jag ju allt, vad jag önskar. Kan stänga ute världen, om jag vill arbeta i ro, men kommer med en nattresa till Stockholm och stort längre är det ej till Berlin. Och ända sedan jag var barn, har jag drömt om att få ett eget hem här, just på den här tomten. För jag är ju hemma här. Jag har konfirmerats i kyrkan av min morbror, prosten i Berg, och på Bergs kyrkogård vill jag också en gång bli begraven. Och så ligger det ju mycket som binder i att min mors familj sedan 1500-talet varit bosatt här i trakten i prästgårdar, kyrkoherdeboställen och

(Forts. sid. 841.)

På verandan.

tukt och Herrans förmaning. Tysta gå sedan alla från den blomsterhöljda kullen över kyrkogården, där fäderna vila, in i kyrkan. Och bland dem, inte i någon särskild bänk för honoratiore, sätter sig en tyst och stilla kvinna, följd av en liten ljushårig pojke. Ingen tar särskild notis om henne, hon hälsar och hälsas av alla likt en, som hör till kretsen. Och på kyrkbacken efter gudstjänsten pratar hon hemvant med dem alla. Flera av de gamla kalla henne Elin och du, en del av de yngre ha varit hennes läskamrater. »Kom och hälsa på», säga de alla. Men de flesta ha ej tålmod att avvakta besöket. De titta i stället så snart de kunna in till Elin Wagner, till den enkla och goda vän de sedan årtionden blivit vana att se bland sig som en av de egna.

Vill man riktigt förstå Elin Wagner, förstå varför just hon skrivit Åsa-Hanna och Den namnlösa, bör man ha sett henne i hennes

Elin Wagner som trädgårdsmästare.

Carl Peter
PANLISSON

Läskande!
Välsmakande!

Pris 25 öre.

DENNA VÄRLDENS ONDSKA

EN PREDIKARES NYA BOK.

I FÖRORDET TILL SIN SENASTE artikelsamling, »Med två ögon,» (Lindblads) förklarar Ivan Oljelund bokens frapanta titel på detta sätt:

»Om man ställer sig framför en ko och kniper igen det högra ögat, ser man strax kon till vänster; kniper man så igen det vänstra och öppnar det högra, ser man kon med ett språng förflytta sig åt höger. I verkligheten står kreaturet stilla, vilket man varsebliver, om man ser med båda ögonen rätt fram... Enligt författarens mening står kon rakt fram.»

I dessa få rader yppar Oljelund karakteristiska drag i sin författarpersonlighet. Han fastslår en optisk lag, som det icke kan falla någon människa in att betvivla, och han gör det med den saktmodiga tryggheten hos en man, som uttalar en orubblig sanning. Inga sanningar, om än så gamla, äro tillräckligt övertygande för att icke då och då behöva bevisas på nytt. Oljelund spar sig ingen möda för att med både saktmod och lidelse fylla detta värv, vilket i regel blir lika illa bemött som Columbus lilla enkla knep att ställa ett ägg på ända.

Men så var det detta med kon. Jag har läst hans bok i en blommande ängsbacke långt uppe i Norrland och jag har roat mig med att göra om experimentet med en kossa, som låg och idisslade bakom en gårdsgård i min närhet. Jag ställde mig framför henne och blundade först med vänstra och sedan med högra ögat och slutligen med bägge två. Kossan malde och malde med sin fuktiga mule och stirrade ointresserat på mig med sina två blanka, dumma ögon, klippte med örnen och viftade bort flugor med svansen. Faktiskt rörde hon sig inte ur fläcken, och när jag en stund stått och blinkat mot henne med än det norra, än det södra ögat, tröttnade jag på denna föga givande sysselsättning och gick tillbaka till Oljelunds bok. Blommorna doftade, humlorna surrade och brisen dansade lustigt över ängarna ned mot sjön, som vattrades under lekfulla kårar. Så stilla och högtidligt vegeterande som kossan bakom gårdsgårn låg den lantliga idyllen omkring mig. Plötsligt strök ett tåg förbi längs spåret nere vid sjön. Instinktivt knep jag ihop först vänstra och sedan högra ögat, såg allvarligt på det med bägge ögonen och blundade sedan helt. Tåget rörde sig ideligen, ideligen, dunkade åstad emot ett fjärran mål och försvann i en skogsdunge, innan jag hunnit konstatera, om det allt efter mina blinkningar rörde sig åt höger eller vänster. Det följde väl sina egna lagar, som äro snabbhet, precision, kortaste avstånd, kortaste tid. Men kossan, hon låg kvar och malde och viftade med svansen efter de respektlösa flugorna.

Ivan Oljelund ser på den expressrusande världen som på en ko. Det är därför han får den att stå rakt fram. Kon är för honom en god och riktig princip, tåget en falsk och riskabel. Han vill icke veta av någon brådska utan ger sig god tid att reflek-

Ivan Oljelund.

tera över fenomenen. Han älskar det högtidligt vegeterande, det som luktar gröngräs och mylla, det sunda, enkla, beständiga, det som icke hetsas av nuets darrande nerver. I en av sina ädlast formade artiklar, »Naturens tal», prisar han det tysta, lugna, rotfasta växandet. Tallen utanför fönstret i hans arbetsrum blir för honom en orubblighetens sinnebild. Han beundrar den orubbliga, enkla kraft, varmed denna kopparglänsande furukolonn möter alla väder och bär alla vintrars snö. På samma sätt beundrar han bonden, Erik Gustaf Geijers odalman, om vilken det heter:

”Mig lockar icke ärans namn,
hon bor dock i mitt bröst.
Min skörd ej gror i ryktets famn,
jag skär den lugn var höst.”

I full överensstämmelse med denna syn-

Grevinnan Gertrud Mörner, född Nissvandt, maka till skriftställaren greve Birger Mörner. (Goodwin, kamerabild.)

punkt fördömer han det tanklösa slöseri med publik berömmelse, vilket härskar i den ärans lyftkran, som lyfter den ena tunnan efter den andra till väders, i den moderna, mekaniska apparat, som med maskinkraft producerar rykte och offentlighet) och vars motor är tryckpressen. Gentemot denna vidriga tingens ordning framdrar han ur grekernas och romarnas historia lysande exempel på förtjänste mäns tvekan och blyghet inför ärans famntag. Metoden är ofta beprövad av catonska moralister men den har det tråkiga felet att idealisera det förflutna på det nuvarandes bekostnad. En gång radikal, har Oljelund utvecklats till en »laudator temporis acti», i vars två ögon den moderna tiden icke äger några goda och föredömliga egenskaper.

Denna snöda tid ägnar sin hjälte dyrkan åt filmateljéernas sminkade och boxningsarenornas muskelspännande heroer. Den lyfter de små människorna till maktens och ryktets tinnar och åsidosätter de verkligt stora. Den låter staten regeras av partidogmer och icke av insiktsfulla män ur det praktiska livet. Den har fjärrmat konsten från religionen och dyrkar det fula och förvirrade. Den skriver publikfriande boktitlar. Den tror sig kunna leva utan himmel. Den dyrkar den heliga farten. Den tar bonden från jorden, utplånar den nationella egenarten och bryter sönder hemmet.

Allt detta — en sammanställning av Oljelunds artikelrubriker — är så sant, så sant. Men vad hjälpa jeremiader, om än så välformade? Slogo icke smedens hammarslag hårdare mot himlens portar än munkens böner? Oljelund fördömer de män, som genom sina åsikter lyftas till ryktets tinnar. Han befinner sig själv i en svår situation: han är en av dem. Och allt vad han kan bjuda tiden, är bara ännu mera åsikter.

Också detta är lätt att säga och förringar på intet sätt Oljelunds verkliga förtjänster: hans rättrådighet och mod, hans dogmfria religiositet och intensiva livskänsla, hans analytiska skärpa och hans förakt för alla intellektuella, estetiska och sociala mode-nycker. Liksom Geijers bonde står han helst på sin egen grund och är helst sin egen man. Förvisso kan han icke förändra tidens ansikte men han utformar till allt markantare skärpa sitt eget, och han gör det med hänsynlös uppriktighet och trohet mot sin daimon.

Vi ha så gott om predikanter. Ivan Oljelund är en av de mest hörvärda bland dem. Men han är också något mera: en diktare, en konstnär med den religiösa innebörd han ger åt detta ord. I sin senaste bok har han lämnat ett par fläckfria skildringar av svensk natur, doftande av morgondagg och genombrusade av hög, klar luft. I dem, liksom ofta annars, är hans språk lika rent som hans tanke.

GUSTAF NÄSSTRÖM.

MAJONNÄSRÄTTER

behöva numera icke reserveras för festliga tillfällen. Även för vardagsbruk kan majonnäs beredas enkelt och billigt med

REYMERSHOLMS KRONOLJA

Kött- och fiskrester med majonnäs äro utmärkte smörgåsrätter. Italiensk sallad och grönsaker i majonnäs äro också smakliga och dekorativa rätter. Utseendet och smaken hos en smörgås ökas avsevärt genom en klick majonnäs.

Recept å äkta majonnäs.

2 äggulor.
1 knivsudd salt.
1 liten tsk. engelsk senap.
1/3 liter kronolja.
1 msk. vatten.
Vinaigre, ättika eller citronsaft.

BEREDNING: De råa äggulorna, senapen och saltet blandas väl i en skål. Oljan, som bör vara kall, får rinna i en trådfria stråle från en flaska, som man håller i vänstra handen, under det man med högra handen, utan uppehåll, rör med en sked i skålen. Då och då tillsättes några droppar vatten, emedan såsen lätt skär sig. När oljan är inarbetad och slut bör såsen vara jämn, slät, fast och väl blandad. Avsmakas med vinaigre.

VARFÖR ALLTID SEMESTER PÅ SOMMAREN?

BILLIGARE SEMESTERVISTELSER BORDE KUNNA ORDNAS VÅR OCH HÖST

ETT INTRESSEVÄCKANDE UPPSLAG FRÅN UTlandet. AV JENNY RICHTER VELANDER.

SÅ SMÅNINGOM HAR DET lyckats införa begreppet semester i det allmänna medvetandet och den allmänna åskådningen har om än motvilligt erkänt att alla arbetande böra ha sin vilodag samt en samlad rekreativtid som vi kalla semester. Men kriget och den därpå följande och alltjämt fortskridande ekonomiska revolutionen ha icke lämnat någonting oantastat och alls icke semestern. I synnerhet den bildade arbetande klassen, som är i stort behov av semester och som i regel förstår att på ett förträffligt sätt utnyttja den, finner sina semestervillkor fullständigt omärande i de länder där det ekonomiska och politiska ovärdet gått mest härjande fram.

Varför är semestern så dyrbar?

Den generella orsaken är att semestern tagas av alla på en gång, nämligen medio juni—medio augusti, d. v. s. under skolans ferietid. Barnes ferier göra det nödvändigt att lärare och lärarinnor ta ut sin fritid då, men föräldrar och syskon följa också med för barnens skull. Staden blir då ganska tom på köpare och så blir det mest praktiskt för handeln att ge semester på sommaren. Också alla statliga och kommunala verk och inrättningar passa då på att minska arbetstakten och slutligen industrien och hantverket. Städerna och större kommuner på landsbygden bli tämligen folktomma men hela denna flyende människomassa söker sig till mycket begränsade utrymmen, nämligen badorter, landsbygd omkring städerna och orter som äro förprickade i Baedeker.

Följden blir en oerhörd konkurrens om allting på de sommargynnade platserna och en oerhörd trängsel i trafiken, som måste öka sina trafikmedel utan att under årets övriga månader kunna ha något gagn därav. Särskilt priserna på rum bli orimliga och alla andra priser följa med.

I trafiken är det olidligt. I Rom köpte under tecknad en hörnplats vid fönstret i en andra klass kupé på expressen Rom—Berlin. Jag var således säverad. Men hela vagnen fylldes av en tysk sällskapsresa som låg på alla soffor och golv och stod eller gick i korridoren hela natten. Varenda en av dessa dödströtta människor som kunde sova stående hade med tysk grundlighet sett Rom och Neapel med omgivningarna samt en del av Sicilien.

På ett persontåg från Wien stod jag i slutet av juni — alltså långt före den stora rusningen till Schubertfesten — utanför en andraklasskupé i sällskap med en flock studenter av tydlig intellektuell och social överklass men låg ekonomisk underklass.

»Vad fick du för middag i går», frågade en av dem. »Du var ju inte med oss».

»Nej vi några stycken levde på torrt bröd hela dan», svarade den tilltalade. Men

Grand Hotel Schueller, Hofgastein, är en behaglig semesterplats.

Varför ska alla människor ta semester på sommaren? Ja, det är en fråga, som tål att tänka på och som kan diskuteras. En billigare semestervistelse i för- och eftersäsongen är emellertid en idé, som börjar realiseras på kontinenten och som förtjänar att bli känd här hemma. Kanske det är något för oss att tänka på? I varje fall kan den kontinentala bekantskapen vara till nytta för utlandsresandensvenskar med begränsad reskassa.

ser du jag kunde välja mellan Schiller, Ibsen och min mage och jag valde Schiller.»

»Det var själva tusan. Var satt du?»

»Hyllan högst under taket. Kostade en shilling. Lusbilligt när det gäller Schiller». (En schilling är 52 öre).

Man känner sig lyft till himlen över att sådan idealism ännu finns men ryser över att den är hänvisad till svält och en fysisk uttröttningsgång som går över gränsen för det i ett humant samhälle tillåtna.

Mittella — en ny idé.

I intet europeiskt land har den ekonomiska revolutionen framskridit så långt som i Österrike — Ryssland lär ju nu räkna sig till Asien. Det nya systemet har skapat ett mycket stort bildat intellektuellt proletariat. Hur ha dessa råd till semester?

Under kriget organiserades i Österrike som i alla andra länder en mängd sällskap och bolag för folkhushållningens ordnande. Den enda kvarstående av dessa skapelser är das Lebensmittellagerungsaktiengesellschaft, förkortat Mittella. Efter kriget utvidgade bolaget sin restaurangrörelse, inköpte så småningom ett dussin hotell i landsorten och inrättade ett dussin alkoholfria billiga restauranger i Wien.

Dess vakna och skickliga styrelse upptäckte snart de förändrade villkoren för de resande samt resandeströmmens förändrade beskaffenhet och drog sina slutsatser.

Högsäsongens priser kunde givetvis icke sänkas men man kunde bjuda lägre under den tid lokalerna stodo obegagnade. Kunde man bara förmå en del av publiken att ta sin semester under denna tid, så kunde man bjuda fullgod pension till billigt pris.

Därmed kunde man kanske också avkoppla en viss mängd från högsäsongen, så att även under den tiden plats kunde beredas dem som voro hänvisade till högsommaren, t. ex. skolfolket.

Sagt och gjort.

Mittella inrättade alla sina hotell och pensionat för försäsong och satte den 1 juli som gränsdag till högsäsongens nio veckor. Vidare föreslog den som normal form för abonnemang tre veckors perioder.

Mittella kan t. ex. bjuda ett tre veckors abonnemang i Mühl-ling, Nedre Öst., för 95 Schilling i Mönichkirchen, Nedre Öst., för 100, i Weitlanbrunn, Tyrolen, för 140. Hofgastein (radioaktiva bad) för 152. Prisskillnaden beror på rummens be-

skaffenhet, maten är densamma för alla pensionärerna.

Man kan ju tänka att den är onjutbar. Det tänkte också en tysk herre som kom dit med sin fru. Han hade skickat in 375 Schilling för båda men bad vid sin ankomst att få betala i förskott även det övriga.

»Men min herre», sade sekreteraren. »Ni har betalt allt».

»Ack, det var väl bara för rummet?»

»Nej, det var för hel pension.»

Tysken gick hem till sin fru och förberedde henne att de snart måste resa, ty till det priset kunde de icke få ordentlig mat. Men de stannade, ty de funno den utmärkt.

Hur vore det med för- och eftersäsong i Sverige?

Är icke våren underbar i Skåne och Blekinge? Vad är mer förtjusande än västkusten och Dalarna på hösten? Sverige har fördelen av även en eftersäsong, ty september och oktober kunna utnyttjas vid alla badorter som ha vinterbonade hotell och andra bostäder och där man kan ordna hemtrevligt inomhus under de oundvikliga ruskdagarna och de mörknande kvällarna. Kan något vara mer uppfriskande än en skogspromenad i andjaktstiden? Eller en hurtig ritt i smålandsbackarna en frostklar oktobermorgon? Det har visat sig mycket lockande att fira jul och påsk på Åreskutan. De nöjena kunna sträckas ut över många flera sådana skutor.

Även skolan kunde få gagn av vinterbonade rum i trakter som intressera i studiesyfte. Jag var en gång i Lysekil med ett par klasser seminarister och vi njöto ofantligt av den komfort som erbjöds oss, därigenom att vi kunde få disponera lokaler som badgästerna redan hunnit lämna men ännu icke stängts. Lokalfrågan är eljes ett permanent hinder för studiefärder som ta mer än en dag. Vi ha i regel fått sova i järnvägsvagnar, goodtemplar- och gymnastiksalar, skolrum, hölador etc. Det går ju det också, men det kunde ordnas mycket bättre.

Kunde icke även hos oss införas begreppet för- och eftersäsong?

Fönster putsas bäst med HÄXAN

MAN BÖRJAR BLI ROMANTISK

PÅ DE FÖRSTA HÖSTMODEVISNINGARNA I PARIS.

FRAN DEAUVILLES HÄRLIGA sandstrand med dess gnistrande, skrattande vågor, dess ljuva salta fläktar, dess virrvarr av nakna armar och ben har Iduns korrespondent farit tillbaka till Paris för att beskåda uppvisningarna av vintermodet i de stora modehusen. Ett berömvärdt moraliskt mod, ty termometern i huvudstaden visar 34 grader i skuggan! Men plikten framför allt.

Visserligen finns det i augusti månad ingen plats i världen, det jag tror, där lyxen kan vara större än just i Deauville. Damerna överbjuda varandra i elegans. Affärerna i de blomsterprydda leksaksbasarerna utbjuda sommarmodets och höstmodets vackraste, dyrbaraste modeller. Men vintermodet, det får man så här års endast skåda inom modesalongernas lyckta dörrar, som endast öppna sig på glänt för uppköparna och pressen. Alltså — à Paris!

*

Även för undertecknad, som älskar värme som en ödla, är hettan tryckande och den tycks inverka menligt på uppvisningarna. Icke så att modellerna äro ointressanta, rue de la Paix, rue Royale och avenue des Champs-Élysées ha gjort sitt bästa, och det vill ej säga det lilla, men publiken mottager mästerverken utan entusiasm. Detta gäller i synnerhet pälsarna, de nobla pälsarna av sobel, av hermelin, av bäver, förnämligt skurna och lätta som fjäder och vilka brukas mottagas med applåder eller beundrande suckar. De mötas av sötsura leenden, ett faktum som tycks förvåna mannekängerna som bära dem, ty när benstommen i människan ej är täckt av kött, generar inga temperaturväxlingar.

En nyhet för året är det, att caperna ej ha uppstående kragar utan äro endast mycket högskurna i ryggen. En och annan pälskappa är arbetad på samma sätt.

*

Vad vinterkapporna beträffa äro de så rikligt garnerade med skinn, att deras bärarinnor ej behöva frukta medlidsamma blickar från sina pälsklädda systrar. Stora sjalkragar av skinn, dito höga puffar nere vid ärmarna samt garnityr på snedden från knäppningen till sidsömmen. Pälsgarnityret, sålunda anbrakt, klumpar ej till figuren eller kortar av den. Lynx, ett långhårigt och mycket klädsamt skinn, brukas gärna för dessa garnityr, likaså räb. I det senare fallet tager man gärna ett rävhuvud till knäppe i sidan. Räb är f.ö. pälsverket för dagen. Röd räb, blå räb, silverräb, men framförallt de blönda rävarna — man ser inte en parisiska, som inte har något av dessa skinn vårdslöst kastade om sina axlar.

*

Om publiken på uppvisningarna ställer sig avvisande mot allt som stöter på pälsverk, blir den i allmänhet litet välvilligare när klänningarna visa sig.

Hilka av svart sammet kantad med skinn — Suzanne Talbots senaste sensation.

I Paris har man redan komponerat vintermodet och här meddelar vår korrespondent i rapportform intryck från de första mannekänguppvisningarna.

Fröken Mona Mannerheim i Einar Fröbergs "Testamentet", given för välgörande ändamål på Adelsnäs.

Aftontoaletterna, som äro djupt uringade, helst i ryggen, göra succès.

Kjolen längre bak än fram firar sin fullständiga triumf. Men så finns det också andra som ha kjollängden förflyttad mot vänstra sidan, medan kjolen är kortast i högra sidan fram till. Slutligen, om man vill vara riktigt originell, kan man göra kjolen längre fram än bak. En sådan stilklädning i svart taft (Lanvin), med skära inkrustationer på den vida kjolen, illustrerade klädsamt Krakas »varken klädd eller oklädd» i det att det låga livet uppbars av mattskär crepe Georgette.

En annan baltoalett i ljusgrön crèpe har jag sett, som var på en gång vid och snäv, (Talbot), kjolen fortfarande lång bak och kortare fram, och som helt följde figuren. På en tunn stomme av tyll, var sidenet påsytt, klippt i flikar som blomblad, över varandra, och dessa flikar voro garnerade med en smal fin rand i strass. Den stora knut, som Louiseboulanger uppfunnit, har anammats av många firmor. Jag har sålunda beundrat en klädning i små svarta paljetter med en ofantlig knut av svart sammet bak och vilkens ändar bildade släpet.

*

Prinsessklädningen har kommit igen — man ser en mängd av dem. En svart blank sidenklädning, prydd med svarta rysch i fyra rader, kunde ha hängt i ett skåp sedan åttiotalet och nu tagits fram. Men turnyren saknades. På denna klädning ja, men hos en firma (Groult) har jag sett en svart sidenklädning med släp i vitt, som började nära nog i midjan och tycktes vara en ättling i rätt nerstigande led av den förkättrade turnyren.

*

En sensation bjöd Suzanne Talbot. Till en kappa med lång kuskkrage bars en liten hilka, kantad med skinn och knuten under hakan med sidenband. Den skulle ha passat Lilian Gish i en romantisk film. På storstadens bilvimlande gator kommer den nog att se lite främmande ut — men djärv var mannekängeffekten...

*

Till sist en kort sammanfattning av mina intryck från uppvisningarna:

De tygsorter, som komma till användning äro i förmiddagsdräkter mjukt ylle och jersey, invävd med metall. Till tederäkter, crèpe Georgette och sammet. Till aftondräkter, mycket chiffon, crèpe Georgette velours chiffon och något lamé. Pärlor och paljetter försöker man bli av med.

Av färger ser man mest svart och vitt, blått i olika nyanser, hela skalan i brunt, något rött samt gult, guld, grågrönt, gulgrönt.

PARTOUT.

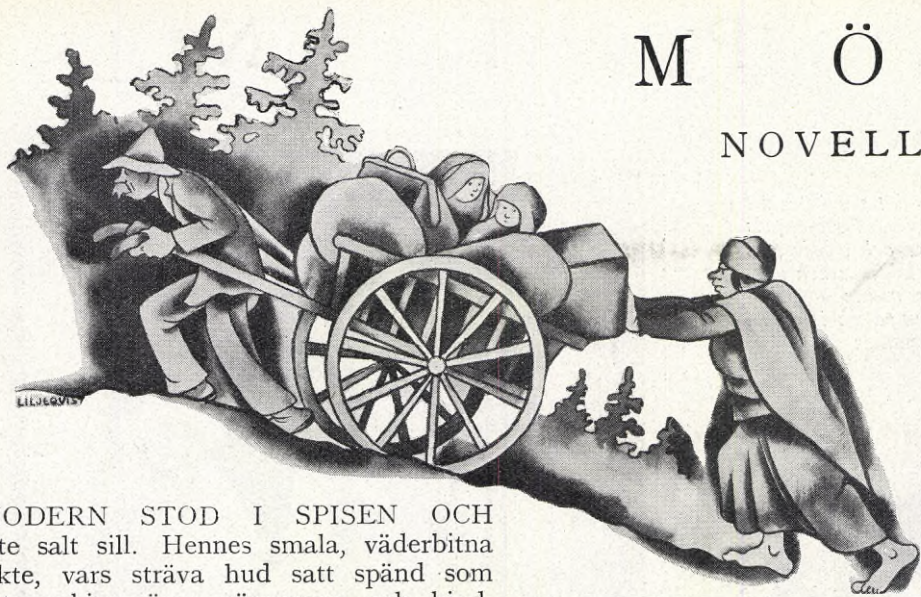
Kungsörs

nyheter i bakformar av koppar och aluminium en prydnad för köket.

M Ö D R A R

NOVELL AV RUDOLF VÄRNLUND

MODERN STOD I SPISEN OCH stekte salt sill. Hennes smala, väderbitna ansikte, vars sträva hud satt spänd som ett trumskinn över näsryggen och kindkötorna, glänste, starkt upphettat av spisvärmen. De två minsta barnen sutto uppkrupna i träsoffan och lekte allvarligt med en klumpig sågspånsdocka, men kastade stundom lystna blickar mot den fräsande stekpannan. Som om modern känt deras önskningsar och behov bränna i sin rygg vände hon sig plötsligt om.

— Ät inte med ögonen, ungar, sade hon strängt, men utan ovanlighet, det blir ni bara hungrigare av!

Just då kom det äldsta barnet, en flicka på åtta eller nio år. Hon stannade tvärt innanför dörren och sneglade åt stekpannan, som om fräsandet och lukten därifrån bragte henne ur fattningen för ett ögonblick, men hon fann sig snabbt och rusade fram till kvinnan.

— Mor, skrek hon med ivrig och gäll barnaröst, mor, det kommer »hälsingepack» på vägen!

Kvinnan ryckte till svagt, men ändrade icke ställning; det var endast hennes min och blicken i de ljusblå hopknipna ögonen som blev en aning bistrare. Hon rörde ett tag bland sillbitarna, som strax började fräsa med förnyad, liksom ilsken intensitet, och sade i sjungande ton:

— Låt dom komma bara, låt dom komma, Ingrid!

Några sekunder efteråt knackade det på dörren, och utan att invänta tillåtelse, steg sedan en kvinna in. Hon var fantastiskt storvuxen och bred över axlarna som en kraftig arbetskarl, hennes bröst räckte till för två och ansiktet, vilket tycktes skuret ur trä, hade ett uttryck som om hon fötts och vuxit upp till vrede. Hon bar en stickad mössa på huvudet och en brun schal kastad över axlarna, men fötterna voro nakna så att tårna klibbats ihop av vägsmutsen.

— God afton härinne, sade hon med hes röst, jag vill köpa lite mjölk åt mina ungar.

Kvinnan vid spisen lyfte nu den sista sillbiten ur pannan, och vände först därefter sitt bistra ansikte mot landstrykerskan.

— Har inge åt er, svarade hon kort, avisande, gå er väg!

Den andra ryckte till, som om hon fått ett slag i ansiktet, och tog ett steg närmare.

— Ge mig lite mjölk, skrek hon vildsint, hör ni inte, ge mig lite mjölk.

Men när kvinnan vid spisen fick en ännu mera avisande och hotfull blick i ögonen och instinktivt sträckte ut handen efter stekpannans skaft, lade landstrykerskan liksom med möda band på sig; hon stod några sekunder stilla och såg med hat och avsky på den hårdhjärtade, snurrade så runt och lämnade stugan. Hennes stora,

nakna fötter hade satt kraftiga avtryck på golvet.

— — —
Då mannen, som endast var av ordinär storlek och hade ett litet nervöst ansikte med svarta mustascher, såg kvinnan komma tillbaka tomhänt, ryckte han med buter tålmodighet på axlarna.

— Vi har bara tolv kilometer kvar till Smedsbyn, anmärkte han liksom för sig själv.

Och så drog »hälsingepacket» vidare. Mannen gick starkt framåtböjd mellan kärrens skalmar och släpade som en häst, kvinnan sköt på bakifrån, och hojtade ibland uppmuntrande som en körsvenn. »Åhå Linus», skrek hon, »åhoj, åhoj!» Stundom gav hon rent mekaniskt upp ett klatschande, smackande ljud som om hon verkligen hade en riktig häst framför lasset. Ovanpå kärran, mellan två stora lådor och ett virrvarr av trasiga husgerådssaker, sutto barnen, väl insvepta i några gamla tras-mattor; deras små solbrynta ansikten syntes gråbleka av kölden och tittade oförstående, men alltjämt stereotypiskt undrande, ut över den obegripliga, trista världen.

Ännu för några dagar sedan hade det varit varmt och soligt, men så hade höstregnen fallit i två dygn i sträck och gjort vägarna tunga, och nu låg den första kylan i luften; efter ännu ett par dagar skulle den bister och ond, obevekligare än till och med människorna, komma störtande ner från bergen.

Så fort de lämnat den lilla stugan bakom sig hade vägen fått ett vilt och ödsligt utseende. På ena sidan reste sig en bergås, klädd med mörk granskog, i vilken det stundom suckade och susade tungt, på den andra sidan stupade slutningen av lös jord och sand, sammanhållen av glest stående ungränar, ner mot älven, som hoptryckt och vild, brusade nere i dällden, som om den otåligt längtade efter det fagra, milda slättlandet. Kvinnan höjde ibland huvudet och lyssnade spänt, oroligt, som ansträngde hon sig att uppsnappa ett fjärran budskap.

— Det blir busväder, mumlade hon för sig själv, gud hjälpe dem som i natt blir ute på vägarna —

Så satte hon med ny kraft sina nakna fötter i marken, böjde sig lidelsefullt framåt och sköt på så att kärran guppade bråds-kande över uppförbackens gropar och stenar. »Åhoj Linus», skrek hon ilsket, »åhoj, åhoj!» Sedan bet hon ihop käkarna så det verkade som om kindkötorna när som helst skulle spränga ansiktshuden.

Men de hade knappt varit på väg i tio minuter förrän flickan från backstugan hann ikapp dem. Hennes ögon, vilka annars

voro ljusblå, runda och drömmande, nästan indolent frånvarande, liknade nu två smala springor genom vilka blicken glittrade, mörk och hänfull, hennes mun, som vanligtvis såg ut som ett rakt, orörligt och rött streck, gjorde nu ivriga grimaser, vilka vanställde och förfulade hennes ansikte till det otroliga.

— Hälsingepack, skrek hon redan på långt håll, hälsingepack, vart bär det iväg med kärran?

Och då hon kom ända inpå människorna, som mödosamt stretade uppför backen med sin egendom och sina barn, började hon dansa uppsluppet bakom kvinnan; hon var övermodig och fräck, tack vare den seger hennes mor vunnit för en stund sedan, och gav fritt och högljutt utlopp åt den bofaste varelsens nedärvda förakt för och antagonism mot allt löst folk.

— Hälsingepack, tiggarpack, tjöt hon med barnslig hänsynslöshet, vart bär det hän i kväll? Har ni nära pannor att förtenna? Hälsingepack! Hälsingepack! Akta er för polisen... för polisen... för polisen...!

Då kvinnan, utan att sakta farten eller släppa taget, vände sitt ansträngda och hopbitna ansikte mot henne, hejdade hon sig skrämmd för några sekunder, men räckte sedan lång näsa, sträckte ut tungan, grimaserade och hoppade värre än förut, liksom upphetsad av det hot hon sett i landstrykerskans blick. Det ryckte i den gamla kvinnans ansikte, som om hon mitt under en viktig sysselsättning blivit angripen av en envis surrande fluga. »Gå på Linus», hojtade hon, »gå på, gå på!» Hon böjde sig framåt så att hon nästan låg utefter marken och sköt både kärran och mannen framför sig uppför backen, medan flickan sprang och skrek, lik en byracka som nafsade efter hennes hasor, bakom henne.

Men plötsligt, oförmodat och oförmedlat, övergick flickans uppsluppna och hänfulla tjatter till ett högt, skärande ångestskri; så hördes ett rasslande och knackande läte som när en hög av grus kastas i en hög av torra grenar, varpå det lika plötsligt blev alldeles dödyst. Kvinnan upphörde att skjuta på, varvid även mannen som med ens kände kärrans hela tyngd, stannade, och såg sig om. Han fann att kvinnan stod några meter neråt backen, medan flickan var spårlöst borta.

— Vad är det? frågade han otåligt.

— Hon föll ner, svarade kvinnan och gjorde en svag gest åt sidan med huvudet; hon hade ett lyssnande uttryck i ansiktet och hennes ögon hade spärrats upp som av skrämnel.

Mannen ruskade på sig och högg åter tag i kärrskalmarna.

— Låt satungen ligga, sade han buttert, vi ha lång väg kvar och det blir busväder i natt.

Men kvinnan hörde honom icke. Hon gick sakta, liksom prövande, neråt till det ställe där väggkanten rasat. Då hon fick syn på flickan, som ett tiotal meter ner, låg eller rättare hängde avsvimnad med huvudet neråt och klänningen fasthakad i en ungrans torra rotkvistar, satte hon sig på väggkanten och hasade sig försiktigt utför slutningen. Mannen satte fast kärran i en hållighet och kom fram.

(Forts. sid. 843)

C A M P I N G

IDUNS SOMMARFOTOTÄVLAN AVGJORD.

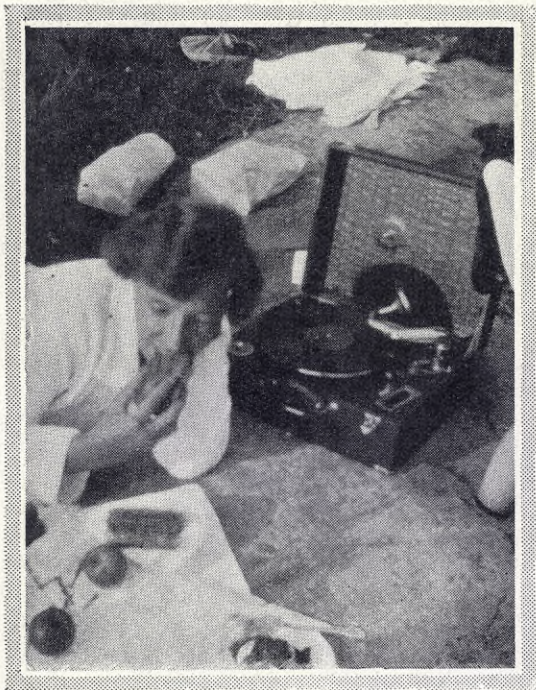
De bästa campingbilderna till Iduns tävlan ha nu utvalts — det var inte lätt för priskommittén, ty fotosamlingen var både riklig och trevlig. Första pris går till märket G. R., Stockholm, andra till A. Falk, Karlskrona och tredje pris till E. Ohlin, Halmstad, vilkas samtliga bilder varit införda tidigare och därför icke publiceras här. Dessutom bör rättvisligen bildskörden nedan ges hedersomnämmande på samma gång som de ge läsekretsen en sympatisk inblick i det friska campingliv, som idkats landet runt i sommar.

Kafferast. Sundblad, Göteborg, foto.

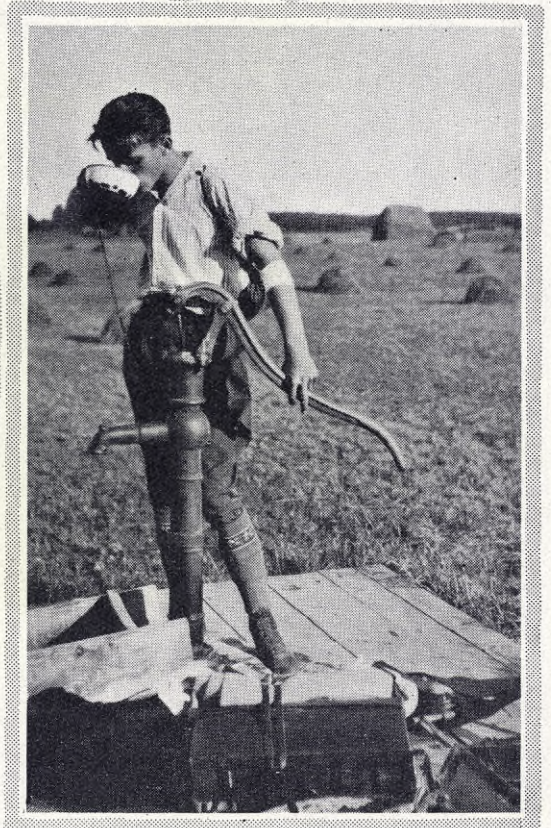
En rolig bild av en liten gumma, som lever hela sitt liv i camping. Sandgren, Landskrona, foto.

Resegrammofonen är en omtyckt ingrediens i camping. »Maty», foto.

Det behövs mera ved i lägrets spis. E. Lundh, Lund, foto.

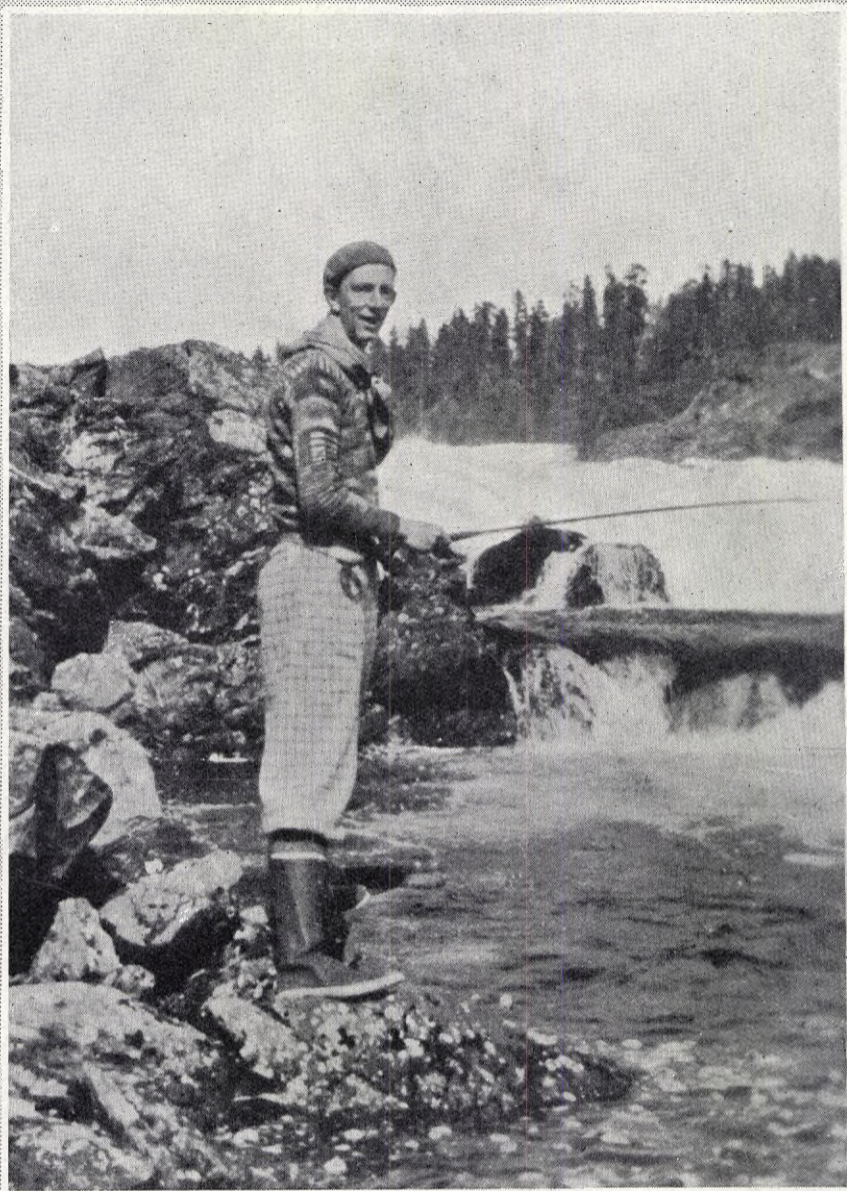
Marschen ger en härlig törst. Lisa Eriksson, Västerås, foto.

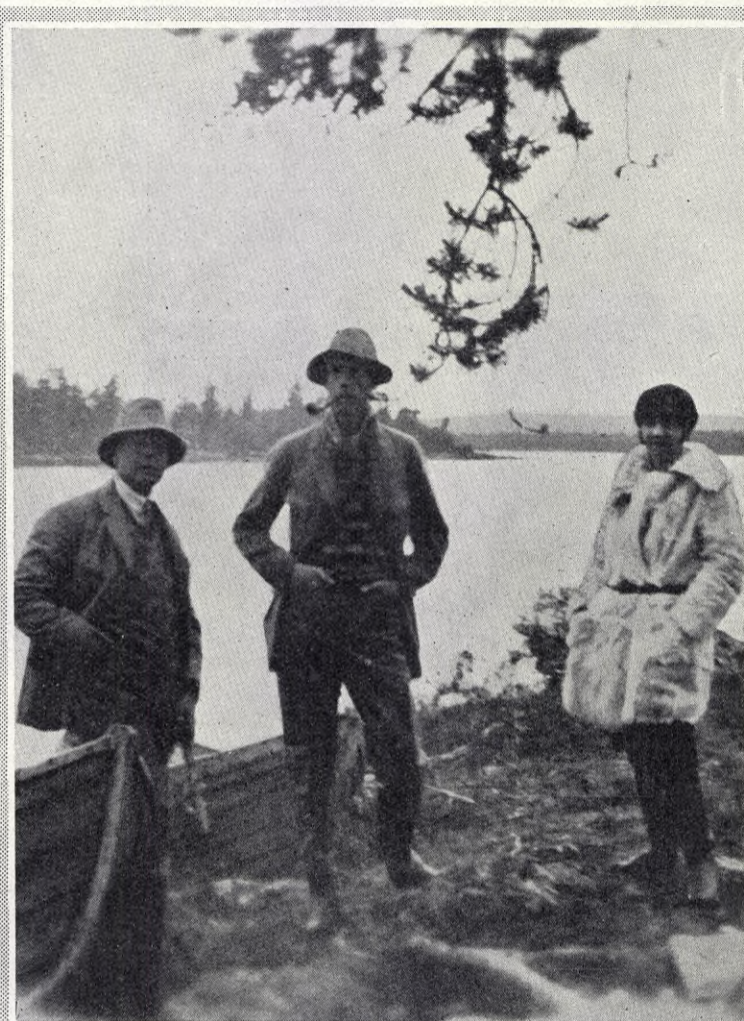
Grötgrytan skrubbas ren. E. Lundh, Lund, foto.

P E W E F I S K A R

FRÅN PRINS WILHELMS FISKETUR I NORRLAND.

Efter ett kungligt fiskafänge, där en lax på 5,6 kg. drogs upp av prins Wilhelm, har prinsen lämnat Jökkvik i Arjeplog, där han ett par veckor varit gäst hos direktör Teodor Hedberg, Köpmanholmen.

Överst till vänster: Prins Wilhelm vid sitt metspö.

Till höger: Prinsen i sällskap med sitt värdfolk, dir. och fru Hedberg.

Nertill till vänster: Kapellströmmarna, där fisket iakades.

Till höger: Siesta vid lägerelden.

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

HENRIETTE REUTER-SKIÖLD.
F. Benedicks, Sthlm. Änka efter brukspatron Carl A. F. Reuterskiöld, Norrgarn. 80 år den 26 augusti.

HILDA KLING.
F. Pettersson, Alvastra. Inneh. Ombergs turisthotell. Änka efter lantbrukaren Reinhold Kling. 80 år den 30 augusti.

SIGNE SVEDBERG.
F. Claesson, Sexdrega. Änka efter kontraktsprosten Ludvig Svedberg, Sexdrega. 70 år den 24 augusti.

MARIA NELZÉN.
F. Widegren, Vadstena. Änka efter tandläkaren Gustaf Nelzén, Jönköping. 70 år den 28 augusti.

SIGRID DUNÉR.
F. Neijber, Limhamn. Änka efter f. d. överfällläkaren med. d:r Gösta Dunér. 70 år den 29 augusti.

LOUISE WENNBERG.
F. Schultz, Lund. Änka efter kontraktsprosten fil. d:r Lars Wennberg, Torrlösa. 70 år den 30 augusti.

AGNES ALMQUIST.
F. Idestam, Björkbacka, Sigtuna. Maka till överingenjören Fridolf F:son Almquist. 65 år den 29 augusti.

BERTHA von FEILITZEN.
F. Ernberg, Arild. Maka till f. d. överstelöjtnanten Klas von Feilitzen. 60 år den 28 augusti.

ELIN JOSEPHSSON.
F. Ramstedt, Stockholm. Maka till direktören Edward Josephsson. 60 år den 28 augusti.

IDA RUNDBERG.
F. Ahsberg, Kungälv. Maka till f. d. kaptenen vid Bohusläns reg:te Karl E. Rundberg. 60 år den 30 augusti.

ELISABETH HJELM-QVIST.
F. Feuk, Lund. Författarinna. Maka till professor Theodor Hjelmqvist, Lund. 60 år den 29 augusti.

LOUISE ÖSTERGREN.
F. Feuk, Karlsnäs, Nydala-kloster. Änka efter kyrkoherden Peter Östergren, Träne. Syster till föreg. 60 år den 29 augusti.

MARIA ÅBERG.
F. von Hofsten, Karlskoga. Änka efter ingenjören Gustaf Åberg. 55 år den 27 augusti.

EBBA von HOFSTEN.
Fröken, Kilagården, Källtorp. Dotter till löjtnanten N. E. H. von Hofsten o. hans maka, f. grev. Sparre. 55 år den 28 augusti.

ANNA LAGSTRÖM.
F. Slöör, Kalmar. Änka efter kronofogden och vice häradshövdingen Johan E. Lagström. 55 år den 28 augusti.

GERDA STICKLER.
F. Sederholm, Stockholm. Maka till direktören Harry Stickler, Stockholm. 50 år den 22 augusti.

HELGA JEBESEN.
F. Forsberg, Partille. Änka efter fabriksägaren Jörg Jebesen. 50 år den 28 augusti.

GERTRUD JANSSON.
F. Hallonstén, Saltsjö-Storängen. Maka till grosshandlaren E. Alfred Jansson. 50 år den 29 augusti.

GERDA BILLING.
F. Lundquist, Västerås. Maka till biskopen Einar Billing, Västerås. 50 år den 30 augusti.

ANNA REUTERSKIÖLD.
F. Sallander, Ekbacken, Asarum. Maka till brukspatronen Albert Reuterskiöld. 50 år den 30 augusti.

Ni bakar bäst

och får det läckraste brödet om Ni använder det dubbelverkande, äkta original-fosfatbakpulvret

P R A T O M M A T

AV VERA v. KRÆMER.

JAG SER ATT DET TALAS OM MAT just nu. Eller rättare — brist på mat. Ungdomar slarva med sina måltider och det är inte så bra för arbetande unga kroppar.

När jag läste om detta i Idun, här där jag i ett verkligt gediget och äkta herrgårdsaktigt herrgårdspensionat (där man får göra vad man vill och vara som man är!) nära norska gränsen i Värmland går till dukat bord tre gånger om dagen och där hela pensionatet i lördags fick begå en ståtlig kräftska, ja, då dök det upp ett minne. Av en tid, då det ännu inte var modärnt att svälta och man svält ändå. Dels av slarv och dels systematiskt, av skäl, som äro en sak för sig.

Först började man ordentligt att gå på hushållsskola och äta. Det var en bra sådan, den har upphört nu. Men herrar och damer voro skilda åt och det var om möjligt något vemodigare på damsidan än på herrsidan. Jag vill minnas att jag slutligen tog en bok med mig och läste, medan födan pliktskyldigast stoppades in. Men vad jag vet är, att andra rätten så småningom byttes mot kaffe med småbröd. Småbröd är roligare än rabarber. Och det är säkert mycket närande.

Men så ville man vara mera fri — d. v. s. man ville att det skulle gå fortare. Den anda att det skall gå fort, som nu är så allmän, och som kommer bilägaren att dra fram hela sin maskin, när han skall ut och luncha och får småflickor att cykla ett ärende till posten, två kvartér om hörnet, den började redan då krypa i en. Man ville inte vänta på den prudentliga serveringen.

Och då fanns automaterna.

Den då glädjelsaste inrättning på jorden — i synnerhet om man haft sent arbete och gick in där någon kväll. Grått och brunt och trist.

Men maten dög och ingen kunde kontrollera vad man åt.

Där var det lätt, att sätta svält i system. En »välsmakande» portion mat kostade 25 öre, det fanns dyrare, men det var onödigt. Man fick t. ex. en bräddfull tallrik brynt vitkål för det priset — det var

het mat också på vintern. Hårt bröd fick man gratis. Vatten gratis. Kaffe kostade 10 öre och hårt bröd till kaffe är gott.

“Den svenska vegetarianismens moder”

Och ett jubileum.

UNDER DAGARNA DEN 6—9 SEPTEMBER firar Svenska Vegetariska föreningen sitt 25-årsjubileum. Man har trott — och tror väl i allmänhet än idag — att det är red. J. L. Saxon, som är upphovet till den vegetarianska rörelsen i Sverige. Men kommer man fakta närmare in på livet, så befinnes det, att detta inte är förhållandet. Det är hans hustru, fru Anna Saxon, som kan ta åt sig äran härvidlag. Och att hon började intressera sig för det, som respektlösheten kallar gräsätande, det har sin alldeles särskilda historia.

Fru Saxon är född år 1866 i Ovensjö församling i Gävleborgs län. Hon blev gift med redaktör John Lindström-Saxon — det sista namnet en pseudonym, som numera övergått att bli familjenamn. Hon var på den tiden en helt vanlig köttätare, men år 1892 led hon av en mycket svår njursjukdom, för vilken läkare ville skicka henne till Östersunds lasarett. Men fru Saxon vägrade. Nåväl, läkaren, som skötte fru Saxon, kunde naturligtvis inte låta sig nöja med, att hon låg i hemmet och plågades. Han måste försöka något medel att åtminstone lindra plågorna. Till den ändan begagnade han sig av vattenomslag. Men så kom han en gång att nämna, att njurstenssjukdomen är allmännare i nordén än i södern och på den sjukas fråga om anledningen gav han det svaret, att i södern ätes inte så mycket kött... det är avfallsämnen i köttet som alstrar njursten. Fru Saxon gömde dessa ord i sitt hjärta och beslöt att från den dagen inte äta kött, utan grönsaker.

Det blev ett fasligt schä för herr Saxon. Han

(Forts. sid. 843.)

Jag söker inte med låtsat hjältomod framkalla medlidande — det var ordentlig mat och den hade säkert mycket kalorier i sig. Till morgon och kväll te — den självförsörjandes älsklingsdryck, ty ingen grädde behövs och tevatten kan kokas på en krusapparat — och smör och bröd. Jag köpte ofta ett (1) ägg hos Boivie och jag bevarar ännu i tacksamt minne de oklanderligt hövliga herrar expediter där för just denna hövlighet inför det enda ägget. Ibland köptes ju också smöret där, ett hekto åt gången. Och eftersom man var flicka, köpte man ibland hos Luck 1 hekto chokladpraliner — det var säkert mera mat än man visste.

Med kalorierna eller vitaminerna var det väl inte så galet. Men faran var, att måltiden blev en så oväsentlig sak som ceremoni, och en så ledsam sak på den speciella automat jag menar, där en del socialt nedslående kvinnopublik brukade sitta och dricka porter, att man helst hoppade över den alldeles! Inte förrän på kvällen, då man var lätt som en liten fågel upptäckte man att man inte ätit middag alls. Att göra dagens huvudmål glädjöst, solkigt, otrevligt, ja, beklämmande, är säkert mycket farligt.

Jag kan inte numera förmå mig att gå in på vare sig den där automaten, eller någon annan, fast de nu äro ljusa och anorlunda och publiken anorlunda.

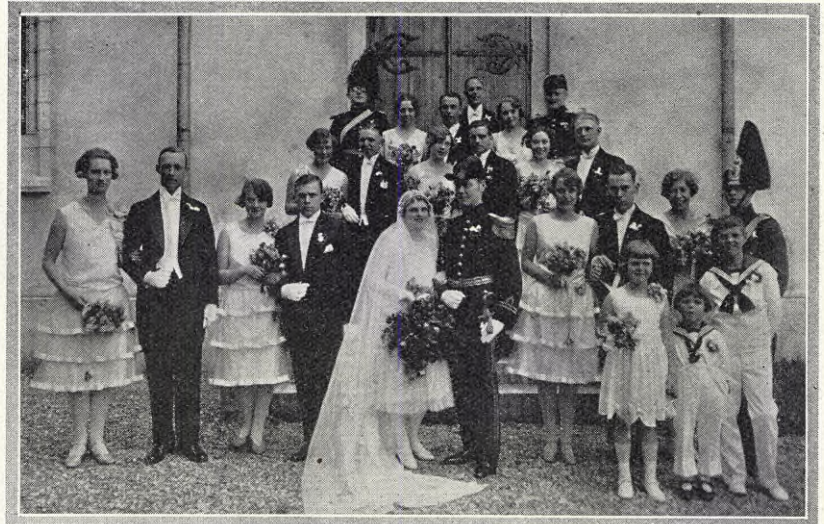
Och skulle man nu svälta så ihärdigt som då, bleve man inte vacker av det. Då var man heller inte vacker! Sömmerkan upplyste en om att det var rent usest med det skrov hon provade på, vars vikt man skämdes att tala om och där höftbenet bildade en tydlig kam.

Det är ganska hårt. Om man glad gått till dukat bord då, kanske man icke glad försakade nu — så mycket som bör försakas. Och då vore man vacker, både då och nu.

Vera v. Kræmer

Vigsel förrättades lördagen den 4 augusti i Slottskyrkan i Kalmar mellan herr Jörgen Blakstad, Värmlands Sälboda, och fröken Ingrid Edensvärd, dotter till trafikchefsassistenten E. W. Edensvärd, Kalmar, och hans maka, född Engström. (Atelier Wisth, foto.)

I Visby domkyrka sammanvigdes lördagen den 21 juli e. o. hovrättsnotarien, löjtnanten i Vaxholms Kustartilleriregementes reserv Carl Gunder Hedström och farm. kand. Birgit Risinger, dotter till målarmästare Gustaf Pettersson och hans maka, född Rising, Visby. (Lindén, hovfoto.)

Tändsticksbolagets nya palats vid Trädgårdsgatan invigdes i förra veckan. Medan herrar pressmän stodo med pojkärens mekaniska intresse lysande i ögonen inför telefonens och ljusets oanade hörsamhet, strövade damerna lika bländade genom den förstklassiga lunchavdelningen, som bör väcka avund i vart kvinnligt hjärta. Ett flertal ljusa utsökt vackert inredda matsalar, rökrum med bekväma fåtöljer i varje hörn och ett stort skinande vitt modernt kök plus en lång solbelyst — när solen behagar lysa — balkong. Om inte Tändsticksbolaget vore en av våra mest imponerande arbetsamma institutioner skulle man befara mängen extra lunchrast. Härövan ses t. v. direktörernas matsal med en gammal museitapet och t. h. köket.

ha nämligen icke vad som är väsentligt för människokänedom: förmågan av »Einförklaring». De äro för subjektiva, för behärskade av egna synpunkter, en bra människa är för den som annammar dessa synpunkter och för övrigt gör som de säga; en dålig människa är den som tycker och gör tvärtom. Behandlingskonstens mästare äro återigen goda kännare, åtminstone av en personlighets så att säga undersida: dess små svagheter, ojämnheter och inkonsekvenser. Huru det ser ut längre in veta de icke och bry sig i regeln icke därom; det är genom de små den de maktägande låta sig behärskas. Och jag är viss att mängen stackars man till en alltför kraftfull kvinna drivit behandlingskonsten ganska långt.

För övrigt försvinner den nog ur privatlivet på samma gång som detta självt försvinner; ju mer »atomistisk» de enskildas tillvaro gestaltar sig, ju mindre blir det bruk för den. Så som livet för närvarande är ställt, undrar jag om den ej övas mest gentemot — barnen. Männe ej mängen moder passar på någon morgon, när hennes unga dotter är vid särskilt älskvärt lynne, att bedja henne följa med på visit till tant den och den? Jag bara frågar; jag har ingen dotter.

ANNIE ÅKERHJELM.

*

Alldeles för mycket ensamhet på pensionaten.

Tillåt mig att med dessa rader bemöta Fru Vera v. Kræmers artikel i n:r 25 av eder ärade tidning »Felet med pensionaten».

Såsom varande en medelålders kontorist har jag under många sommars semester samlat erfarenheter från min vistelse på olika hotell och pensionat, både in- och utomlands, och får jag säga att nog är det både min och andras åsikt att man får vara alldeles för mycket i fred på pensionaten, i stället för tvärtom. I saknad av resällskap har jag nämligen några gånger varit ensam, nu senast i juni månad i Dalarna, där det var synnerligen trist, ty de flesta gästerna på detta fina pensionat sågo mycket stela och avvisande ut och gjorde aldrig något tecken till närmande. Världinnan lät gästerna sköta sig själva, och när jag sedermera själv presenterade mig för ett par stycken, hälsade de

knapphändigt vid måltiderna. Slutligen gjorde jag mig bekanst med ett par vänliga gamla damer och en snäll fru, vilken var glad att hon träffade mig, ty hon kände sig lika ensam som jag och hade dock rest dit för att få lite förströelse. Hon och en del andra reste snart därifrån emedan de ej trivdes.

Är man nervös och klen eller i behov av vila kan man ju söka sig till ett av vilohem, men är man frisk, glad och sällskaplig reser man ej gärna bort för att vanka omkring på vägarna alldeles solo, samt för övrigt äta och sova, utan vill i stället ha lite omväxling för att komma ifrån tankarna på arbetet.

Det finns dock pensionat där världinnan bereder trevnad för de gäster som önska omväxling, t. ex. ordnar utflykter pr bil, segelturer m. m. Det står då var och en fritt att deltaga däri eller låta bli, och såvitt jag kunnat förstå har detta ej behövt störa de gäster som velat vara ifred eller äro sig själva nog. Författarinnan V. v. K. har troligen råkat ut för någon slags närgångna eller påträngande människor, vilket dock torde vara mera undantagsfall, ty svenskarna äro ju allmänt kända för att vara stela och tillbakadragna.

KORRESPONDENT.

Hon som alltid väntar...

(Forts. fr. sid. 829.)

ter, denna ängslan för deras otrohet, dessa hotelser om egna eventuella utvecklingar, som är ett till trötthet vordet tomt prat, om icke ett utslag av denna felaktiga inställning? Skulle hon våga uttala sådana tankar, om hon icke betraktade honom som sitt eget ägande bankkonto, av vilket hon ensam kan ösa — och, märk väl, ösa godtyckligt. Varför väntar hon alltid på honom? För att i varje stund känna att hon äger denna förmögenhet, och tillgodogör sig den.

För övrigt behöva vi ju bara gå till oss själva för att förstå denna mannens förnimmelse av enformighet och bundenhet inför medvetandet att vi alltid vänta på honom. Jag reste en gång med en herre och en dam, vilka sinsemellan inte trivdes ihop, men båda trivdes med mig. Jag hade arbete, de hade endast varandra. Det var ohyggligt. Även de

stunder jag inte var med dem hade jag den tryckande förnimmelsten av att vara påpassad, bunden av deras väntan, stängd av det beroende i vilket de ställde sig till mig. Hur mycket besvärligare är inte ett äktenskap, där mannen icke har regelbundet arbete? Faktiskt bikta ju hustrurna till sådana män gärna sina dystra erfarenheter. — Det är det att man inte kan ordna något, inte bestämma något. Man känner sig aldrig i säkerhet. Det var så skönt, när man precis visste att han var borta de och de timmarna — och så mycket roligare när han kom hem igen.

Ja, det är framför allt denna känsla av att det är roligare att träffas igen.

Vad mycket intressantare kvinnan vore, om hon icke ständigt satt vid sin prästkrage och plockade på den för att veta om han kommer eller inte, eller snarare om han kommer fort eller inte, om han kommer snart eller dröjer länge! Tänk, om hon kunde frigöra sig från detta väntande. Gå och komma som hon själv vill, besluta och bestämma, utan att höra hans åsikt, där det icke av förhållandena påkallas. Om hon kunde lära sig att betrakta sitt förhållande till honom inte som ett säkert bankkonto utan som en vinstchans, vilken faller ut om lyckan är henne bevågen. Kanske skulle det också för mannen vara intressantare att tillfalla henne, om han fick bli denna sällsynta lyckochans. Ätminstone skulle hon synas honom mindre enformig. Hon skulle bli värd att letas efter. Kanske till och med att själv väntas på.

ALMA SÖDERHJELM.

(Teckning av G. Chatham.)

En författarinna i Åsa-Hannas trakt.

(Forts. fr. sid. 831.)

i Växiö, där min ena, nyligen avlidna, morbror var domprost.

Så hände det för några år sedan att jag »hängde i luften», inte hade varaktig stad varken i Stockholm eller annorstädes. Då for jag som vanligt till Bergs prostgård. När jag så en vacker höstdag, då björkarna voro gula och luften så vacker, som den endast kan vara i Småland, larvade omkring här, bestämde jag mig hux flux för

Vackra händer trots köksbestyren

Varje husmoder, som lägger sig vinn om att själv utan hjälp ställa och styra i sitt hem kan ej undgå att utsätta sina händer för risker. Huru lätt uppstå ej sprickor, narighet, ömhet och rodnader i huden vid de dagliga köksbestyren? Därför bör också *Gahns Maniol* finnas i hemmet. Ty intet preparat har en mera välgörande och helande verkan på huden, vars åkommor effektivt förebyggas samtidigt som smidigheten och lenheten återkomma.

Namnet *GAHNS*
är en garanti för
förstklassigt fabrikat.

Lithinés du Dr. Gustin

rekommenderas av läkare såsom ett förträffligt hälsovatten, att motarbeta äggvita, socker, gikt, reumatism, njur-, lever-, mag- och tarmsjukdomar samt övriga ämnesomsättningsrubbningsor och korpuslen. Att dagligen dricka Lithinés till måltiderna i stället för mjölk eller maldrycker, är en naturlig angenäm och utmärkt arvmagringsskur (c:a 2 kg. pr mån.). Lithinés är en välsmakande dryck, som tillika utgör en betydande inbesparing i hushållsutgifterna. Erhålles endast å apotek, pris kr. 2:75 för 12 lit. paket.

23 öre pr liter.

Varje familjeförsörjare

bör bereda sina efterlevande pension från
ALLMÄNNA ÄNKE- OCH PUPILLKASSAN I SVERIGE
Grundad 1784.

Vinst tillfaller de försäkrade i form av årlig tillväxt under insättarens livstid å den blivande pensionen. Denna tillväxt uppgår för närvarande till 7,5 % å det betingade pensionsbeloppet. En betingad pension å t. ex. 1.000 kronor tillväxer således f. n. med 75 kr. om året. Prospekt portofritt på begäran.

STORKYRKOBRINKEN 11, STOCKHOLM.
Tel. N. 60 00. Tel. N. 10 00.

Praktiska Nyheter!

SLOTTSSENAP
på hushållsglas i 3
storlekar.
KUNGS-ÄTTIKA
KUNGS-VINÄTTIKA
på karaffer.

Äro marknads för-
nämsta fabriker.

Guldmedalj 1924.

A.B. UPSALA ÄTTIKSFABRIK

att nu skulle det bli allvar av, om jag bara kunde få den här tomten. Den fanns att få, litet senare kom byggnadsrådet Carl Bergsten ner från Stockholm, vi pulsade omkring i snön, bestämde hur huset skulle ligga och se ut och så invigdes Lilla Björka i juni 1925.

Mitt i en skogsdunge, där de unga björkarna och ekarna fått stå som Vår Herres hand strött ut dem, där om våren konvaljer och violer dofta i hagen, som inte röjts eller planterats, har Elin Wägner byggt sitt hus. Rött med vita fönstergavlar, med flera breda verandor, försedda med bekväma liggstolar och framför allt praktiskt. I det stora arbetsrummet på nedre botten, vilket även tjänar som vardagsrum och bibliotek finns en öppen spis. I rummets ena fönster blommar en väldig guldgul toffelblomma, i det andra skära pelargonier. Och kring dessa praktfullt lantliga blomster bilda de matta blå väggarna, den stora hörnsoffans terracottafärgade boj och dörrförlängningen i samma ton en lugn och harmonisk ram. Ett ljust matrum finns ock på nedre botten samt ett praktiskt kök, i vilket husets faktotum, Linnéa, som figurerat i flera av Elin Wagners böcker, regerar, lagar världens bästa mat och bakar tusen sorters »hembakt».

För ensamheten mitt inne i »mörkaste Småland» behöver Elin Wägner aldrig frukta. — Jag tycker om den och mörkret blir en förtrogen vän, när man känner igen alla, som till äventyrs gå förbi, på rösterna, säger hon. För övrigt står här liksom i Elin Wagners vackra Stockholmshem dörarna alltid vidöppna för en internationell krets vänner och arbetskamrater. Än gästas hon av en liten blid och humoristisk engelska, en kväkare, med vilken hon kamperat ihop i Ruhr, än tar en filmregissör som hon skriver en film med, ett av gästrummen i anspråk och han avlöses av ett pennskaft, som söker vila och lugn i Smålandsnaturen och Elin Wagners rogivande sällskap. Och ingen dag förgår, utan att någon av hennes vänner bland befolkningen tittar in för att lämna av en kanna särskilt fin grädd, litet färska grönsaker, nyvärpta ägg eller någon annan raritet. Och genast kommer Linnéa med kaffebricken. Och så har hon ju prosten i Berg, den ståtliga, vördnadsvärde och så ungdomliga morbrodern, som nu i 34 år bott i prostgården och under vars hägn så många av Elin Wagners verk kommit till.

— Och nu?

— Nu skriver jag noveller för en samling, som skall komma ut till jul. Och sitter här på Lilla Björka och ser på horisonten.

Vad Elin Wägner söker och ser bakom horisonten talar hon dock ej om. Vi få kanske veta det någon gång i en bok. (F. Hallström, Lidnäs, foto.) G. M.

IDUN

Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Grundlagd av Redaktör:
Frithiof Hellberg **Eva Nyblom**

Redaktionen: kl. 9—5 Expeditionen: kl. 9—5
Norr 9803 — Norr 402 Norr 1602 — Norr 6147
Verkställande direktören Annonskontoret: Norr 6147
Norr 4304 Annonschefen: 1646

IDUNS ANNONSPRIS:

Pr millimeter enkel spalt:

50 öre intill bred textspalt, 40 öre å övriga sidor e. t. Helmarg. 55: —, halvmarg. 30: — pr gång. Lediga platser och plattsökande 30 öre, minimipris 3:60.

IDUNS PRENUMERATIONSPRIS:

Uppl. A.	Uppl. B.
Praktupplagan	Vanl. upplagan
Helt år 17:—	Helt år 15:—
Halvt år 9:—	Halvt år 8:—
Kvartal 4:50	Kvartal 4:25

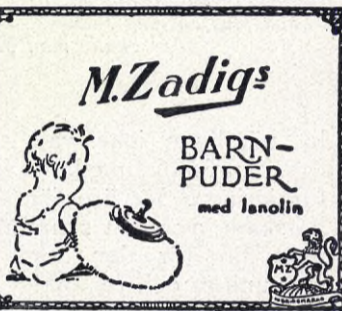
ENSAMAGENTUR:
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STHLM - BRUNKEBERGSTORG 24

Badinrättningen

Telefon Sö. 330 56
och Sö. 4867.

Etablerad 1875.

Södermalms Tvätt- & Badinrättning
Badstugugatan 4.
Tvättinrättningen
Telefon Sö. 336 30
och Sö. 15735.

M. ZADIG - MALMÖ

H. M. Konungens Hovlev.
Nederlag i Stockholm: Brunkebergsg. 4.
,, i Göteborg: Chalmersgat. 20.

Begär alltid Vitrums tillverkningar:

Maltextrakt Vitrum, bästa näringsmedel.
Maltextrakt Vitrum med fiskolja, bästa vitaminpreparat.
Mineralvattensalter Vitrum.
Laxermarmelad Vitrum, bästa avföringsmedel.
Sodapastiller Vitrum, bästa medel mot halsbränna.
FERROL Vitrum, det kraftigaste aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättmät, fördrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.
Tillverkas å
Apoteket Vasens Apoteksvarucentrals Laboratorium, Stockholm.
Samtliga preparat finnas på alla apotek.

Bensintvätta

överrocken hos Saltsjöbadens Kem.
Tvätt, Sthlm.

Trelleborgs klackar

äro av överträffad seghet och hållbarhet, vida överlägsna i handeln gängse förekommande fabrikat. Tillse därför vid köp av nya skor, att därå finnas Trelleborgs klackar. Begär hos Läder- & Skohandlare och Skomakare uttryckligen

TRELLEBORGS GUMMISULOR & KLACKAR

Marknadens främsta fabrikat.

TRELLEBORGS
GUMMIFABRIKS AKTIEBOLAG
Stockholm. TRELLEBORG. Göteborg.

En uppfriskande dryck,

som utför den för organismen nödvändiga inre rensningen från otjänliga ämnen, beredes av en tesked **Frukt-salt-Samarin** i ett glas friskt vatten. Blodet renas, gifter i mage och tarmar rensas bort och den skadliga urinsyran utdrives, därigenom sättes kroppen i god form.

Besväras man av tillfälligt illamående, magsyra, halsbränna o. dyl. borttages detta med ett glas **Samarin**.

Pris pr flaska kr. 2.50, som räcker till 50 glas **Samarin-hälsovatten**.

Samarin säljes överallt. OBS! Ej i lös vikt.

Frukt-salt-Samarin
håller fysiken fin.

Cederroths Tekn. Fabrik, Sthlm

Mödrat.

(Forts. fr sid. 835.)

— Låt ungen vara, Gunnel, ropade han, upprörd och skrämmd, vi får bara ont av det! Hör du inte, kom upp!

Kvinnan lyssnade fortfarande icke.

Då hon efter en kvarts besvärligt arbete och svårt klättrande, lösgjort barnet och stod med det i armarna på vägen, lyssnade hon ett ögonblick till granskogens tunga sus, varpå hon med långa steg återvände samma väg som hon kommit med kärnan; det satt ett uttryck av hån och bitterhet kring hennes läppar. — — —

Högrest och kraftig, med barnet vilande så lätt som en fjäder i armarna, och ansiktet mera slutet, mera hårt, än förra gången steg hon åter innanför stugans dörr.

Modern därinne hade just ställt potatisen på bordet bredvid sillfatet. Troende att det var mannen som kom vände hon sig makligt om, men när hon så fick syn på den orörliga flickan i landstrykerskans famn, uppgav hon ett skrik, ett sårat djurs skri, lika sprängfullt av förbittring som av ångest och klagan.

— Ingrid, skrek hon, vad har ni gjort med Ingrid? Ingrid!

När den främmande lagt barnet på sängen kastade hon sig över det och började lidelsefullt smeka det, som trodde hon att kyssar kunde väcka den sanslösa. Men plötsligt rätade hon på sig och blev sig själv, en förnuftig, verklighetsbunden bondkvinna; hon lade barnet till rätta, doppade en handduk i vattenhinken och tog på allvar itu med att återkalla den lilla till livet.

Men när landstrykerskan, som under de första ögonblicken, sysslolös, fast med spänd uppmärksamhet, stått och betraktat henne, vände för att avlägsna sig, såg hon upp, plötsligt, som om hon trots allt hela tiden iakttagit även henne; hon tog ett par steg fram, stod under några sekunder tyst och stel framför den främmande och stirrade intensivt på henne, medan rodnaden kom och gick i hennes ansikte. Sedan gjorde hon en butter gest åt skafferidörren till och sade i tvär ton:

— Det finns mjölk där inne.

Och när hon kommit tillbaka till sängen och funnit att barnet visade tecken till liv slängde hon ytterligare några fräna ord över sin axel.

— Det ligger bröd och ost på andra hyllan också!

En minut senare hörde hon att den främmande tog i dörren för att gå och vände sig då om. Landstrykerskan stod färdig, lastad med en mjölkflaska och ett paket bröd.

— Adjö, sade hon och nickade.

— Adjö, svarade modern och nickade också.

En sekund senare var hon ensam med barnen och flickan, som just vaknat och med dunkel, förvirrad blick sökte orientera sig på nytt i tillvaron.

(Teckning av R. Liljeqvist.)

"Den svenska vegetarianismens" moder.

(Forts. fr. sid. 839.)

måste ut och sno efter recept på vegetariska maträtter och fann så slutligen den första vegetariska kokbok, som utgavs på svenska — den av den kände badläkaren, doktor A. F. Melander utgivna. Detta var hösten 1892. Från den tiden har fru Saxon inte förtärt kött. Hon blev frisk och har sedan dess inte haft kännning av sjukdomen.

Se'n blev det fruns sak att försöka omvända sin man till vegetarianismen och det lyckades.

Så bildade fru Saxon och hennes man år 1893 i Östersund den första vegetariska föreningen i Sverige. Från början intill år 1912 har hon varit den egentliga ledaren av rörelsen. Hon har under denna

Den nakna sanningen

är, att björksaften i förening med finaste växtoljor och balsamiska ämnen är hyns och hudens förnämsta skönhetsmedel, sådana de finnas förenade i **Björkvål Prins av Parma** — en tvål, som är överfettad och sammetslen och som äger björkens friskhet och rosens doft.

Ingredienser, sammansättning och tillverkning stå under kontroll av Håkan Sandqvist, Professor i kemi vid Kungliga Farmaceutiska Institutet.

Ungdomlig skönhet
— Eder belöning.

I alla tvålföränd-
affärer till
75 öre

Fabrikbolaget Parma, Stockholm

Olycksfall- och sjuk-, Skadestands-, Auto-
mobil-, Motorcykel-, Glas- och Vattenskada-
FÖRSÄKRING

Försäkrings A.-B. NORNAN, Göteborg.

"Konstiga växter"

Cactéer & Succulenter.

10 st. olika kr. 4:50, 25 st.
olika kr. 11:—, Ampelväxter:
5 st. olika kr. 2:50.

Alla med namn.

Exped. mot postförskott + porto.
"Kaktusodling för amatörer",
rikt illustrerad, pris kr. 1:50.

CEDERGREN & Co
RAA. Tel. 52 RÅÅ.

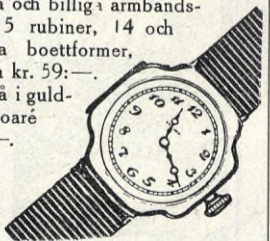
Drott Vad varje kvinna vet

är att Drott är garantimärket på e.e-ganta, välgjorda och billiga armbandsur. Ankarverk, 15 rubiner, 14 och 18 karat, mångfaldiga boettformer, konstnärligt ciselerade, från kr. 59:—.

Drottarmbandsuren finnas också i guld-belagda boetter, 10 års garanti, moaré eller fjädrande armband från kr. 39:—.

Bese prov hos urmakare!

Giv henne ett Drott-ur!

SYDSVENSKA BANKEN

Inbetalt aktiekapital Kr. 34,000,000:—

Huvudkontor: **Malmö**

Kontor i Stockholm: Drottninggat. 2 och Götgat. 31

Fullständig bankrörelse.

EN KUNGLIG FERNISSA

Cabinet
VARNISH

FÖR LINOLEUMMATTOR
& GOLV

TORR PÅ 4 TIMMAR
EXTRA LJUS

HÅRD OCH SLITSTARK
TÅLTVÄTTNING MED SÅP-
& SODALUT

FÄRG- & FERNISS FABRIKS A.B.
STANDARD
TRELLEBORG

Redovisning.

Födelsedagen har sedan redovisningen i nr 32 mottagit följande bidrag:

Trspt Kr. 5,436:46	
Fru Maria Gelhaar, Stockholm	1:—
Fru Alma Undén, Stockholm	5:—
Fru Elisabeth Östberg, Malmö	2:—
Fru E. Sedwall, Rengsjö..	5:—
Fru Selma Kinberg, Åre ..	5:—
Fru H. Larson, Kallinge..	10:—
Fru Signe Curtelius, Umeå	2:—
Fru Signe von Kiöbling, Alfta	2:—
Fru Martha Gordon, Stockholm	5:—
Fru Alice Backman, Stockholm	2:—
Fru Hilda Dahlvist, Vretakloster	2:—
Fru Natalia Klang, Saltsjöbaden	10:—
Fröken Gerda Pehrson, Kopparberg	5:—
Fru Edla Brusén, Hogstad	2:—
Fru Gulli Hellerström, Nättraby	5:—
Fru H. Gehrman, Hedemora	1:—

Trspt Kr. 5,500:46

När Ni firar Er födelsedag,

tacksam över det goda, som livet trots allt svårt och mörkt i alla fall skänkt Er, så tänk på de små, vilka borde ha lika mycken rätt — ja mer, eftersom de äro barn, — till ljus och sol som vi alla, men för vilka deras födelsedag sannnerligen icke var någon lyckodag. Anmäl Er som medlem av "Iduns förening Födelsedagen", och förbind Er att på varje Eder födelsedag anslå minst en krona till samma ändamål, och vi sända Eder då varje år på Er födelsedag en postanvisningsblankett ställd till insamlingen. Vi hoppas så, att insamlingen med tiden skall ge så mycket, att vi kunna upprätta något mer bestående, en barnkoloni eller ett barnhem — något i stil med den göteborgska "Födelsedagen".

HEMTREVNADSRÅD

Av möbelarkitekt Eduard Rasch.

Takmålning.

Fråga: 1) Vore tacksam för råd beträffande målning av en mindre hall. Ett fönster mot söder. Panel i brösthöjd inrutad med trälist, vilken tänkts målad i ganska mörkt brunt. Ovanför panelen en tapet i gult. Hur måla taket även panelat, då jag helst inte vill ha det vitt? Ev. andra färger till väggarna? Kan man till detta använda cretonnegardiner.

2) Hurudana tapeter, gardiner samt matta till medelstort komb. mat- och vardagsrum? Möblerna vitlackerade, fönster mot söder och väster.

Svar: 1) Måla taket i mörkbrun ekfärg lika panelen och tapetsera eller limfärga i en varm grågul putston. Till detta blir cretonnegardiner vackert. Möblerna med gamla ekmöbler.

2) Väggarna ljust tegelrose. Tunna draperade voilegardiner med volanger i svagt citrongult. Matta i grått, citron och senaps-gult.

Gardinuppsättning.

Fråga: I vår våning har ett av rummen 2 fönster, ett å kortvägen samt ett på långvägen, det sistnämnda fönstret är bredare och kortare, samt sitter mycket högre från golvet än det andra

— nu undrar jag: Huru skall man lämpligen sätta upp gardinerna i det rummet, samt vilken färg, då tapeten har ljusbrun färgton med stänk av rödbrunt — ljusbrun matsalsmöbel, stolar klädda med randigt tyg i rödbrunt och gammalgrönt, armatur brunt tyg och antik mässing. Blir det då lämpligt med gulvita D. M. C. gardiner samt med bruna draggardiner? Vilken färg på matta?

30-åriga Greta.
Svar: Är det bredare fönstret mycket kort föreslås endast en liten rynkad kappa för detta. Det stora fönstret däremot, bör ha långgardiner, helst dragbara. Sammet är ett lämpligt material i gammalgrön färg med draggardiner i mörk tefärg. Matta i beige, jordbrunt, rödbrunt och gammalgrönt.

Textilinredning.

Fråga: Vore tacksam att snarast få veta hurudana tapeter, mattor, gardiner samt möbeltyg jag bör taga i följande två rum. Matsal: Stort rum med 2 fönster. Lackerad möbel i gråvitblå färg. Komb. herr- och vardagsrum med brunbetsad möbel i valnötsfärg. Ständig Idunläsare.

Svar: Rummens färgskala kan varieras på många sätt, men då Ni ej angivit någon önskad färg, föreslås följande:

Matsalens väggar göres crème-färgade med ett lätt mönster i

EFTER SEMESTERN

TVÄTTADE Ni Edra jumpers, strumpor och underkläder med LUX, innan Ni reste hem? Packade Ni ned dem snygga, rena och fraicha? Eller tog Ni dem med Er hem smutsiga?

Sak samma! Ni kan tvätta dem nu med LUX. Det är inte bra, att kläderna ligga länge smutsiga. Det är mycket bra för kläderna att tvätta dem med LUX.

Tillverkas av: A.-B. SUNLIGHT, Nyköping.

H. D. 516 a.

Det börjas på teatrar och biografen igen. Nästa vecka är man i full gång.

Mycket klokt inledde Operan sin säsong med *Turandot*. Stån var full av utlänningar och *Turandot* är något för en kosmopolitisk publik. Det blev en glansfull föreställning inför nästan utsåld salong.

Tacksamt att ge *Turandot*. För orkestern, för regissören, för dekorationsmålaren, för alla utom för *Turandot* själv. Att som *Turandot*, sedan hon en och en halv akt har föregåtts av ryktet om överjordisk skönhet och outgrundligt "det", stiga ner för en hög trappa inför ett hov och en

salong i spänning och i ensamt majestät utan ackompanjemang slunga ut några halsbrytande höga toner — det är ingen avundsvärd lott. En idealisk *Turandot* trampar inte jordens rund, hon är en himmelens dotter. Det vore för mycket begärt att Greta Söderman skulle fylla sådana pretentioner. Dessutom är rollen hennes psyke alldeles främmande. Hennes företrädare fru Althén hade också mycket emot sig, men hon hade gjort en förständig och stram stilisering av både apparition och spel, som man med beundran noterade. Men fru Södermans röst bär bättre i detta ansträngande parti — synd bara att hon sclarvar lite med sitt underbara material.

Övriga solister sjöngo med fräscha röster. Hr Beyron låter grant i detta parti och fröken Görllins betagande stämman och ambitiösa uppträdande lovar gott för framtiden. E. N.

Tre små flickor, Djurgårdsteaterns succésoperett, går allttjämt för fulla hus. I någon mån beror kanske detta på det dåliga sommarvärdret, men den största för tjänsten ligger säkert i det lilla nätta sångspelet självt. Ett par nybesättningar ha gjorts sedan paret Grönfeldt lämnade teatern: Ingallil Södermans roll har övertagits av den unga och söta Astrid Lindgren, som med liv och

lust spelade den lilla yrhättan Anette och sjöng de näpna visorna riktigt bra, och Felix Grönfeldt har remplacerats av Oscar Tjernberg, en god sångare, som emellertid ännu ej är riktigt varm i kläderna som skådespelare. Den övriga ensemblen fick visserligen redan vid premiären i våras lovord i dessa spalter, men den förtjänar ytterligare beröm för sitt sällsynt glada humör, som rycker hela salongen med sig.

Röda Kvarns spelöppning med *Två röda rosor* torde kunna kallas lyckad, mest från den synpunkten, att tunga saker inte böra spelas i en säsongs början att avskräcka en fjärlsfladdrande publik från fortsättningen. För det kan ju inte hjälpas, att man mådde en smula andligen illa inför filmens lekfulla och ologiska sätt att handskas med de s. k. livsproblemen — fördummande schablon skulle man säga, om inte dess allmänna älskvärdhet och inte oävna rollbesättning till en del avväpnat. Två unga flickors kamp om bådars hjärtans gemensamma herre är handlingens koncentrat. Man har bara litet svårt att fatta, vad Liane Haid, som verkligen är söt och talangfull, ser hos den kosmetik-blanka lyxgosse Harry Halm tyvärr har allför lätt att återge. Ett ointelligent ansikte — det är en trist syn i närbild.

Under denna rubrik införes notiser från olika verksamhetsområden och publiceras nyheter från varumarknaden i redaktionellt urval. Firmanamnen fås i brevsvår mot porto. Meddelanden om händelser på kvinnliga verksamhetsfält mottages gärna från våra läsarinor.

Spegeln.

"O, sju års olyckor! Nu blir jag överkörd eller dom höjer hyran eller huset brinner upp eller banken går omkull eller jag blir skällig eller..." vem har inte bevittnat detta makabra siande av en, som stått hjälplöst tittande på en glittrande hög glasskivor vid sina fötter? Om offret för detta onda öde mot förmodan hinner till en parfymaffär innan en tegelsten trillat i huvudet på honom så inköper han där en liten spegel av metall, exakt lik en vanlig spegel, dymedels förhindrande, att ett blodtörstigt öde förvandlar de sju åren till fjorton.

Kladdiga smörknivar på rena dukar hör heller inte till tillvarons ljuspunkter. Och är en kniv kladdig och en duk ren, så mötas de förr eller senare, det är ett faktum. Och att man inte, mitt under en livlig bordskonversation, tänker på att lägga ifrån sig en kniv på de glest utströdda knivställ, som eventuellt finnas på bordet, det är också ett faktum. Enda sättet att hejda en tanklös

Naturlig fullkomlighet - fullkomlig naturlighet

uppnås endast med de yppersta kosmetiska medel. Det är skillnad mellan läppstift och läppstift, mellan kindsmink och kindsmink.

Vill Ni framhäva Eder skönhet utan att verka som målning, använd då Khasana Superb-läppstift och kindsmink. På dessa beprövade förnygrande skönhetsmedel litat var je kvinna, som lärt känna dem.

Den diskret orangegula färgen hos "Khasana Superb" har den egenskapen att först på huden antaga den önskade friska färgton, som naturen troget anpassar sig till en vars hy.

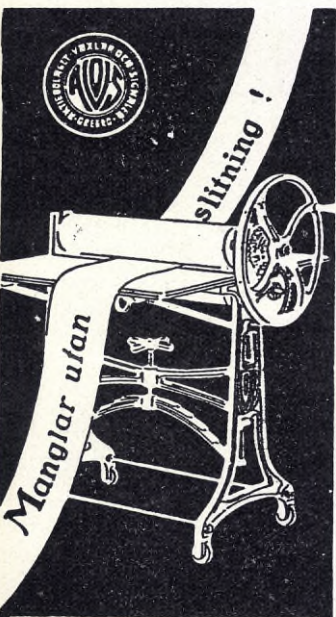
"Khasana Superb" är kyssäta, färgar ej av sig och kan avlägsnas endast med tvål och vatten.

KHASANA Superb-läppstift, i guldhylsa, Kr. 1.25, elegant skrivhylsa med duppelstort stift Kr. 2.50. Superb creme, i burk, Kr. 1.50.

DR. M. ALBERSHEIM - FRANKFURT A. M. U. LONDON

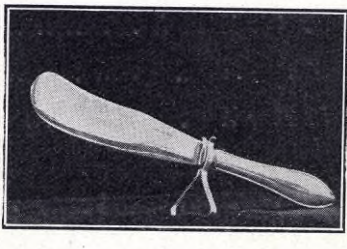
Agentur: Riviera, Stockholm. Tel. 5285 & N. 118.

AVOS

är den idealiska mangeln för hushållet. Svenskt material och svenskt arbete, tyst och lätt gång, patentkonstruktion, som hindrar klädernas slitning - allt detta ställer Avos främst. Om ej Eder handlande för den, tillskriv

AVOS, Örebro.

Skönhetsråd.

Om halsen.

— Titta, så den där ser ut!
— Vilken?
— Hon där borta, i grönt, med pärlorna.
— Ja, vad är det med henne?
— Ser du inte det? Näja, det är inte så underligt för resten, för så där se de flesta damer ut. Titta på hennes ansikte. Kan du hitta något fel?
— Nej, inte...
— Titta på halsen då.
— Jo -- ja, den var inte vackert...
— Nej, den var inte det. Hon är ett praktfullt exempel på, hur en massa damer göra. De sköta sig så det står härliga till, nota bene inte en tum nedanför hakan. Precis som om bara ansiktet betydde något. Ja, figuren, den arbetar de förstas med, men sammanbindningsleden, halsen, den får se ut som det faller sig.
— Ja, men hur skall man...
— Sköta halsen? Jo, man skall inte köra ned huvudet i pålskragen eller ulstern hela vintern, även om man har den strutsaktiga

iden att det blir varmare då. Utan, som främst och oveckligt villkor, gå rak och håll huvudet högt. Du t. ex. som sitter på kontor, låt bli att köra ned huvudet, när du ser på vad du skriver, utan titta så där litet uppifrån. Annars har du dubbelhakan som i en liten ask.
— Ja, den har jag ju redan.
— Då tycker jag du skall ta bort den då. Börja med att ta bort huvudkudden, så får du se sådan skillnad det blir. Man vänjer sig snart, så du behöver inte pipa.
— Det räcker väl inte.
— Nej, sedan måste du ge halsen en liten stund av morgontoaletten. Frottera den liksom ansiktet var morgon. Piska den med en dubbeltvikt handduk doppad i kallt vatten. Och låt bli tvål, gör ren halsen med någon fetterème, så slipper du veck och knottig hud. Och så akta dig för sol förstås.
— Ja, det säger du, men när man har fjorton dagar att steka sig på...
— Stek dig gärna, kära du, men sköt dig sedan med någon crème, för halsen är faktiskt det ömtåligaste partiet. Och så skall du ha massage. Du skall massera ihärdigt, halsen och nacken, men inte så att du slappar huden. Du kan tacka försynen att du inte har couperouse också, så litet som du tycks sköta dig.

— Coup...?
— Ja, ådernät, då. Det enda man kan göra för det — men det blir för långt att gå in på det nu, jag får väl fortsätta med min uppfostran nästa gång jag ser dig. Titta, nu dansar den gröna, tycker du det är vackert?

FRAGOR OCH SVAR!

Mal.

Fråga: Hur utrota mal? Gör malen någon skada vintertid? Om utförligt svar beder en

Maläten.

Svar: På vintern gör malen ingen skada, men redan i mars börjar larverna att spinna in sig i yllskav från kläder och damm, varför man senast i slutet av denna månad bör vidtaga åtgärder mot dess överkan. Man tar då ut allt som finnes i garderoben, torkar väl både hyllor, väggar, tak och golv och överstryker dem sedan med avkok på kolokvintäpplen. Till 1 liter vatten beräknas för ungefär 25 öre kolokvintäpplen och detta får koka ihop till hälften. Silas upp och får kallna innan det användes. Innan kläderna hängas in igen, skola de vara väl piskade och borstade fria från damm.

Som mal ej kan fördras lukten av trycksvärta, är det lämpligt att veckla in i tidningspapper föremål, som skola aktas för mal.

Stickning.

Fråga: Vore tacksam få uppgift på någon handbok eller journal, innehållande beskrivningar på stickade kläder.

Svar: Bland Bonniers Handarbetsböcker, finnes en avhandlande stickning, vackert illustrerad, pris 4 kr.

Svar: Sjuttsjuornas förbund av Eugenie Beskow.

Villes äventyr vid Medelhavet av Erik Pallin.

Vildbasare av Sigrid Stjärnsvärd.

Pojkboken 1927.

Pojkböcker.

Fråga: Önskar veta namn på några böcker som lämpa sig till förströrelseläsning, ej sagor, åt pigg nioårig gosse med stor läslust.

Rädlös mamma.

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund Herkulesgat. 14, f. d. Lilla Vattugat. 14 Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576. Specialitet: Familje- och arvssaker, Boutredningar och testamenten. Även skriftliga förfrågningar.

Hovmanicurlisten! JEANNE BOMANS

myrrhatinktur, crèmes och puder tillfredsställa de högsta anspråk.

Anv. av H. K. H. Prinsessan Ingeborg.

Infört genom Stockholms Läkareförening

Dr. A. Karsten
Medicinskt Elektricitets-, Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsgatan 60, Stockholm

Piska

och Renovera MATTORNA vid Saltsjöbadens Kem. Tvätt.

OMEDIEBAR SÄKER HJÄLP
Mogibol
LIKTORNAR SVULLNA UPPÅ FÖTTER

Trasmattor.

Fråga: Vore tacksam få veta var man kan köpa mönster till stora trasmattor med inplockningar.

Intresserad.

Svar: Hos Svensk Hemslojd eller från någon annan hemslojdsförening samt från vävskolor.

September.

Fråga: Vilken plats i södra Frankrike lämpar sig för semesterppehåll i slutet av september, då man vill bada och sola sig. Hur är Cannes eller Mentone och hur brukar temperatur och väderlek vara där då? Finnes något bra och ej för dyrt pensionat, som kan rekommenderas. Har hört sägas att även i Bretagne kan vara härligt denna tid. Finns där kanske någon liten badort, som kunde passa.

Soldyrkare.

Svar: I Hendaye (Basse-Pyrénées) är härligt. Det ligger vid Biscuyaviken nära spanska grän-

Skydd och skönhet

är vad Ni önskar av en hudcrème. Just detta skänker

F. Pauli's äkta Liljemjök-Crème

ty den gör hyn ungdomligt fräsch och skyddar mot damm, sol och vind.

Obs! Skär etikett, lätt — för bruk under dagen.
Blå etikett, fet — för hudens rengöring.

F. Pauli's äkta Liljemjökcrème-Tvål är välgörande för huden.

Rosa Blomqvist plockar svamp.

Rosa kryper kring på knäna nöjd och glad, ithy där bland våta furuträna räddas höstens meny.

sen och har en fin badstrand. Billig ort och många hotell.

På Rivieran är varmt och skönt i september. I Mentone rekommenderas Pension Mignon. — Om man söker värme är det nog mindre varmt i Bretagne i slutet av september än å ovannämnda orter.

Trotjänare.

Fråga: Vart skall man gå för att få veta något om "troget och dygdigt" tjänstefolks belöning? Hur många år skall en tjänarinna ha varit hos en familj, för att erhålla medalj? Samt kan hon i stället erhålla pengar, som bättre skulle vara henne till nytta?

En som icke frågat förut och som läser Idun.

Svar: Sällskapet för dygdigt och troget tjänstefolks belönande utdelar ej medaljer utan belöning i form av penningbidrag. För erhållande av belöning fordras att

tjänaren skall ha tjänat hos ett och samma husbondefolk i Stockholms stad under loppet av 15 år och under denna tid fört en i allo hederlig vandel. Husbonde eller annan behörig person inger under januari månad till direktionen ställd ansökan, åtföljd av prästbevis samt intyg från husbondefolket över tjänstetidens långvarighet och tjänarens uppförande därunder.

Upplysningar lämnas av någon av direktionsmedlemmarna, t. ex. f. d. stadskassör C. G. Dahlerus Engelbrektsгат. 16, Sthlm, som är ordförande eller ingenjör O. Hirsch, Fredsgat. 9, Sthlm, m. fl.

Tårta och bakelser.

Fråga: 1) Ber härmed om beskrivning på gelétårta och punschbakelser.

2) Vad serveras på en smörgåsfest, hur tidigt börjar den?

Novis.

Svar: 1) Med gelétårta menar ni förmodligen en tårta fylld med gelé. Här ett recept till sådan:

Degen: 5 ägg, 2 äggvitor, 250 gr. strösocker, 125 gr. majsmjöl,

125 gr. vetemjöl, 200 gr. smör, ½ citron. Äggen vispas i en kastrull, sockret tillsättes och blandningen vispas över svag eld tills den tjocknar. Kastrullen tages av elden och blandningen vispas tills den kallnar. Då irörs mjölsorterna det rivna gula på citronskalet, det smälta smöret och sist de till skum slagna äggvitorna. Härav gräddas 4 tunna bottnar i svag ugnsvärme. Mellan bottarna lägges ett lager av rött fruktgelé. När den översta bottnen är pålagd och nedtryckt, överdrages den med äggvitsglasyr. Kanterna av tårtan penslas med tjock hemkokad fruktsaft och omgivas med ett band av marsipan eller mandelmassa. Detta sista kan utslutas.

Punschbakelser eller små savoriner: 300 gr. fin vetedeg, 2 kaffekoppar tunn sockerlag, 1 vinglas punsch. Till garnering: 2 dcl. tjock grädd, fruktsaft. — Den jästa degen fördelas i väl smorda och mjölpudrade, avlånga mandelformar, vilka fyllas till hälften. De ställas att jäsa upp samt gräddas gulbruna i varm ugn. Då kakorna äro kall-

nade göras en djup skåra runt om dem på översidan, och de läggas i sockerlagen och punschen för att uppsuga denna säs. — Grädden vispas till hårt skum och tillsättes med gelatin (ett blad) upplöst i litet varmt vatten samt avsmakas med fruktsaft. I skåran på varje bakelse inspritsas av grädden, så att den bildar en hög kam.

2) Om det är supé som avses, kan den göras enklare eller finare allt efter behag. Såsom enklare föreslås påbredda smörgåsar en 3 å 4 olika sorter och öl samt efteråt kaffe med bakverk. Äro pretentionerna större, kostar man på finare pålägg, serverar fortfarande öl därtill men har sedan en dessert bestående av tårta eller fruktsallad samt därtill ett glas madeira. Till sist enbart kaffe. — Tiden ej senare än kl. ½ 10, dock beroende på om något bjudes förut.

På grund av bristande utrymme måste fortsättningen på novellen "Burfågeln" överstå till nästa nummer.

Äldre byggnader sakna ofta de bekväma inredningsdetaljer som prägla interiörerna av i dag. Genom ombyggnad och modernisering kan man dock ernå tidsenliga resultat. Med utgångspunkt från en praktisk plandisposition samverka väggbehandling, möbler och belysningsanordningar till en komfortabel totalverkan. Ritningar till sådana ombyggnader lämnas av firman

DAVID BLOMBERG
KUNGSGATAN 35

som, efter besök på platsen, utarbetar ritningar och kostnadsförslag.

När hyn känns torr

är detta ett allvarligt tecken, en varning som varslar om kommande rynkor och ful hy. Hyn är inte fullt frisk, beroende på att den inte skötts rätt.

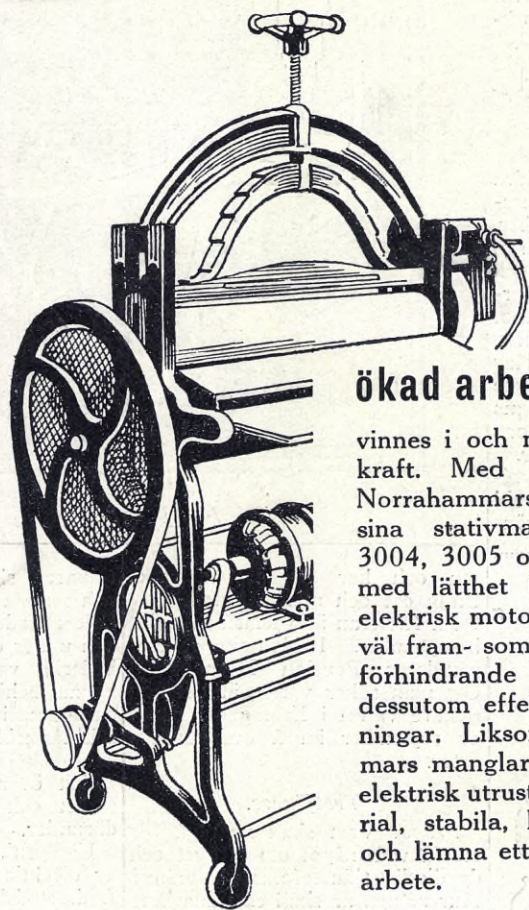
Framför allt välj den rätta tvålen, den pålitliga —

YvY-Tvålen
— tvålen för Er.

YvY-tvålen var morgon ny förlänar klar och vacker hy

MENTHOL med EUCALYPTUS
**För desinfektion av mun och svalg.
 Mot förkylning och för rökare.**
 FÅS ÖVERALLT à 25 ÖRE PR ASK.

**Avsevärt
 ökad arbetsprestation**

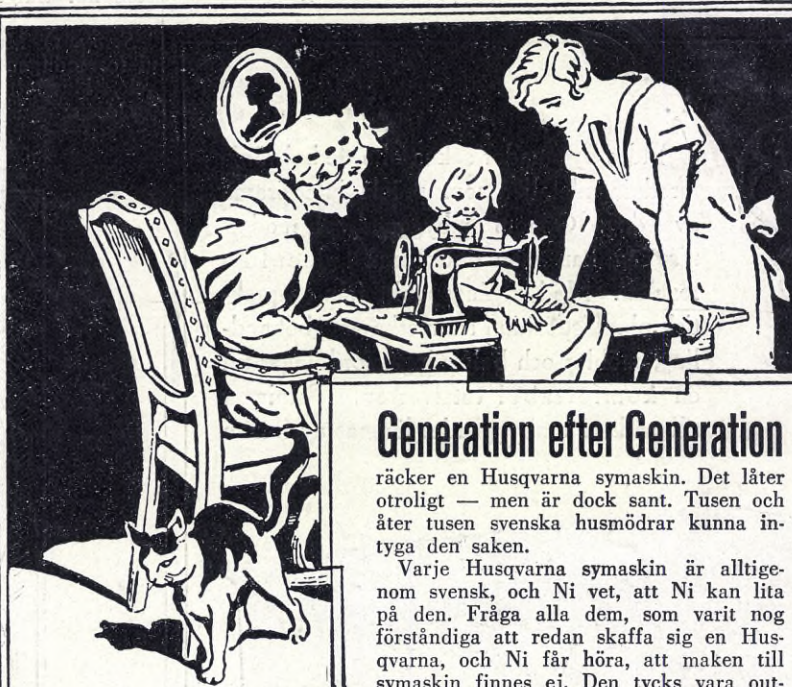
vinnes i och med elektrisk drivkraft. Med tanke härpå har Norra Hammars Bruk konstruerat sina stativmanglar n:ris 3003, 3004, 3005 och 3006 så, att de med lätthet kunna förses med elektrisk motor, utrustad med såväl fram- som backkopplare. Till förhindrande av olyckor finnas dessutom effektiva skyddsanordningar. Liksom alla Norra Hammars manglar äro även de med elektrisk utrustning av bästa material, stabila, hållbara, outslitliga, och lämna ett exakt och prydligt arbete.

Tid vinnes och pengar sparas med en
**NORRAHAMMARS MANGEL
 med elektrisk utrustning.**
 NORRAHAMMARS BRUK, NORRAHAMMAR.
 Vår specialkatalog å manglar sändes på begäran gratis.

*Där Saltsjön och
 Mälaren mötas*

LUNCH från Kr. 1: 75
 DINER „ c:a 1: 80
 SOUPER „ Kr. 2: 25

Restauranten öppnas kl. 11 f. m.
 (söndagar kl. 1 e. m.)

Generation efter Generation

räcker en Husqvarna symaskin. Det låter otroligt — men är dock sant. Tusen och åter tusen svenska husmödrar kunna intyga den saken.

Varje Husqvarna symaskin är alltigenom svensk, och Ni vet, att Ni kan lita på den. Fråga alla dem, som varit nog förståndiga att redan skaffa sig en Husqvarna, och Ni får höra, att maken till symaskin finnes ej. Den tycks vara outslitlig. Den är lika ekonomisk, som den är slitstark — lika lättkött som praktiskt och ändamålsenligt konstruerad. Tänker Ni skaffa Eder en symaskin eller byta ut Eder gamla, omoderna mot en ny — välj då en maskin, som ger Eder största valuta för Eder pengar, välj en

Säljas av Husqvarna depoter och deras ombud på bekväma avbetalningsvillkor eller per kontant mot hög kassarabatt.

**Husqvarna
 SYMASKIN**

HUSQVARNA VAPENFABRIKS A.-B., HUSKVARNA.